

Tööohutus ja tervishoid on igaühe asi

Hea sinule
Hea ettevõttele

Riskihindamise olulised tegurid

Pare m töökoht kõigile

Maandame riskid
Kaitseme tervist
Parandame majandustulemusi

Tööohutus ja tervishoid on igaühe asi

Hea sinule
Hea ettevõttele

Sisukord

I OSA: ÜLDINFO	
Mis on ohutegur? Mis on risk?	4
Miks peaks riski hindama?	4
Kuidas riski hinnata?	4
Kuidas käesolevat juhendit kasutada?	5
II OSA: RISKIHINDAMINE – ÜLDINE	
1. aste: Missugust teavet tuleks koguda?	6
Kuidas sedalaadi teavet koguda?	6
2. aste: Kuidas tuvastada ohutegureid?	7
KONTROLL-LOEND – ÜLDINE	8
3. aste: Kuidas hinnata ohutegurist tulenevat riski?	9
4. aste: Kuidas kavandada tegevusi ohutegurist tuleneva riski kõrvaldamiseks või vähendamiseks?	10
5. aste: Kuidas tuleks riskihindamist dokumenteerida?	10
RISKIHINDAMISE ANKEET	11
III OSA: OHUTEGURITE TUVASTAMINE JA ENNETUSMEETMETE VALIMINE – ÜLDINE	
Kontroll-loend nr 1: Ebatasased või libedad pinnad	12
Kontroll-loend nr 2: Sõidukid ja liikuvad masinad	13
Kontroll-loend nr 3: Liikuvad masinaosad	14
Kontroll-loend nr 4: Elektriseadmed	15
Kontroll-loend nr 5: Tulekahju	16
Kontroll-loend nr 6: Plahvatus	18
Kontroll-loend nr 7: Kemikaalid	20
Kontroll-loend nr 8: Mürä	22
Kontroll-loend nr 9: Vibratsioon	23
Kontroll-loend nr 10: Valgustus	24
Kontroll-loend nr 11: Tööstress	26
IV OSA: OHUTEGURITE TUVASTAMINE JA ENNETUSMEETMETE VALIMINE – ERI SEKTORID JA TÖÖVALDKONNAD	
Kontoritöö	30
Ehitus	33
Toiduainetöötlus	36
Puidutöötlus	38
Autoremont	40
Põllumajandus	42
Väikesed karjäärid	48

Informatsioon: <http://hwi.osha.europa.eu>Täpsemad loetelud sektorite kaupa aadressil: <http://hwi.osha.europa.eu>

I OSA: Üldinfo

Mis on ohutegur? Mis on risk?

Ohutegur on igasugune tegur, mis võib põhjustada kahju. Ohutegurid võivad olla seotud inimeste, vara ja tööprotsessidega; need võivad põhjustada õnnetusi, kahjustada tervist või töövahendeid, vähendada tootlikkust jne.

Risk on ohuteguriga kokkupuutumisest tingitud vigastuse või haiguse raskusaste ja selle tõenäosus.

Miks peaks riski hindama?

Tööriski hindamise peaeesmärk on töötajate tervise ja ohutuse kaitsmine. Riskihindamine aitab minimeerida võimalust, et töötajad või keskkond saavad tööga seotud tegevuste tõttu kannatada. Samuti aitab see hoida ettevõtte konkurentsivõimet ja tõhusust.

Vastavalt tööohutuse ja töötervishoiu seadustele peavad kõik tööandjad hindama riski regulaarselt.

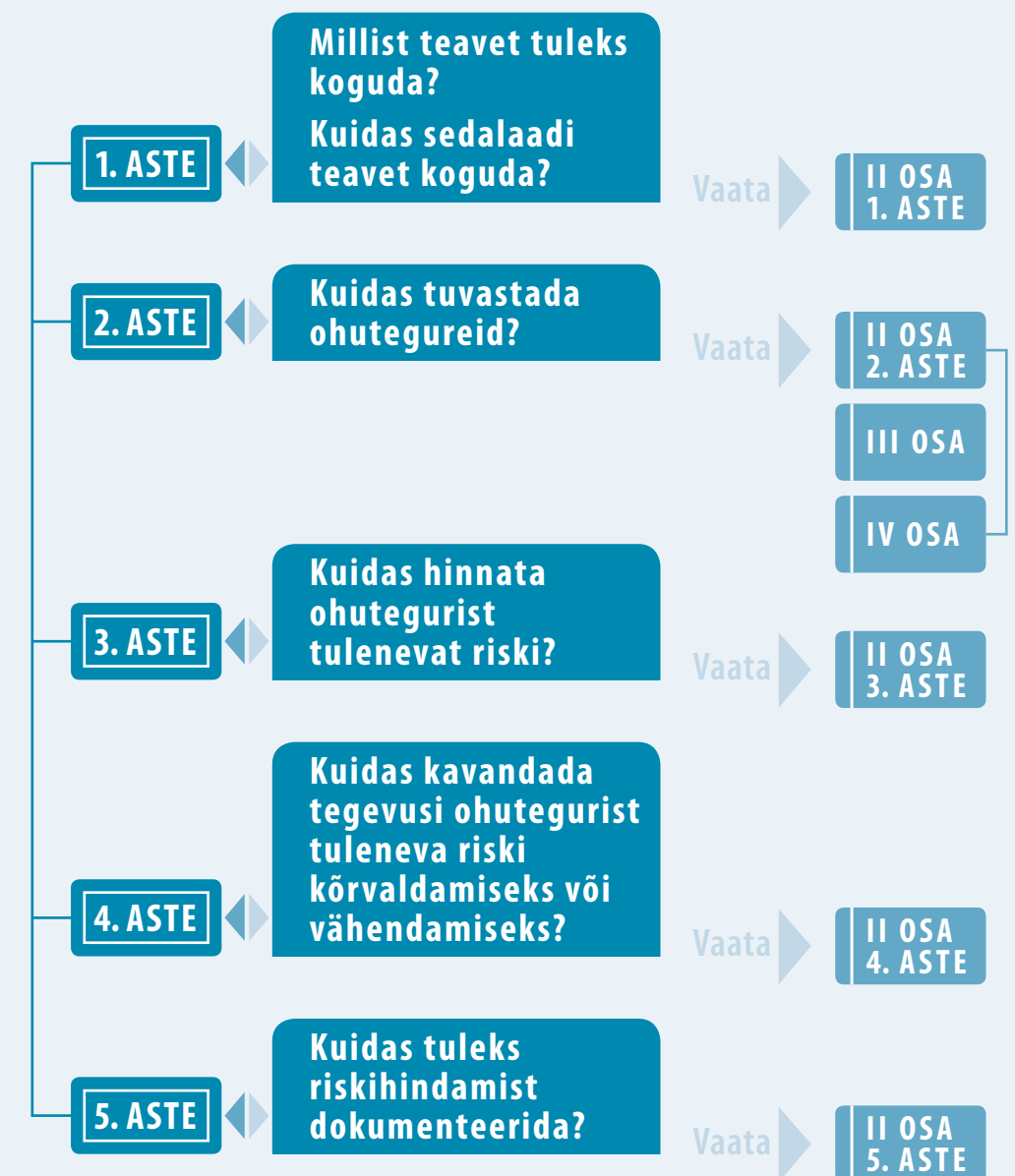
Kuidas riski hinnata?

Töökohaga seotud riske saab hinnata järgmises viies lihtsas astmes:

KÄESOLEV JUHEND ON TOEKS ÜLALTOODUD ASTMETE LÄBIMISEL NING ALUSEKS RISKI HINDAMISEL JA DOKUMENTEERIMISEL

Kuidas käesolevat juhendit kasutada?

II OSA: Riskihindamine – üldine

1. ASTE

Millist teavet tuleks koguda?

Selleks et hinnata töökohas esinevaid riske, on vaja teada järgmist:

- kus asub töökoht ja/või kus tööd tehakse;
- kes seal töötavad: erilist tähelepanu tuleb pöörata nendele töötajatele, kes on tööohtude suhtes tavalisest tundlikumad, näiteks rasedad, noored töötajad ja puuetega inimesed. Unustada ei tohi ka osalise tööajaga töötajaid, alltöövõtjaid, külastajaid ega töötajaid, kes töötavad töökohast eemal (sealhulgas autojuhid, kliente külastavad töötajad jt);
- milliseid töövahendeid, -materjale ja -meetodeid kasutatakse;
- mida tehakse (näiteks kuidas ja kui kaua midagi tehakse);
- millised ohutegurid on juba tuvastatud ja millest need tulenevad;
- millised on olemasolevate ohutegurite võimalikud tagajärjed;
- milliseid kaitsemeetmeid kasutatakse;
- milliseid õnnetusi, kutsehaigusi ja teisi tervisehäireid on esinenud;
- millised on töökohaga seotud õiguslikud või muud nõuded.

Kuidas sedalaadi teavet koguda?

Teavet võib leida järgmistest allikatest:

- töökohas kasutatavate seadmete, materjalide või ainete tehnilised andmed;
- tehnoloogiamenetluste kirjeldused ja tööjuhendid;
- töökohas leiduvate kahjulike või ohtlike ja pingutust nõudvate tegurite mõõtmiste tulemused;
- andmed esinenud tööõnnetuste ja kutsehaiguste kohta;
- kemikaalide ohutuskaardid;
- eeskirjad ja tehnilised standardid;
- teadus- ja tehnikakirjandus.

Teavet saab ka:

- töökeskkonda jälgides;
- töökohas täidetavaid ülesandeid jälgides;
- väljaspool töökohta täidetavaid tööülesandeid jälgides;
- töötajaid küsitledes;
- jälgides väliseid tegureid, mis võivad töökohta mõjutada (näiteks ilmastikutingimusi või kolmandate isikute täidetavaid ülesandeid).

2. ASTE

Kuidas tuvastada ohutegureid?

Ohutegurite tuvastamiseks töökohas kasutage ÜLDIST KONTROLL-LOENDIT ning:

- kui nimetatud ohutegur Teile teadaolevalt esineb ➤ tehke märgi lahtrisse «JAH»
- kui nimetatud ohutegurit Teile teadolevalt ei esine ➤ tehke märgi lahtrisse «EI»
- kui Te pole kindel, kas nimetatud ohutegur esineb või mitte:
kasutage OHUSPETSIIFILIST KONTROLL-LOENDIT, millele on viidatud viiendas veerus;
- kui ÜLDISE KONTROLL-LOENDI viiendas veerus ei ole osutatud ühelegi ohuspetsiifilisele loendile, saab lisateavet kas Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri (<http://hwi.osha.europa.eu>) või vastavate riiklike ametiasutuste veebilehtedelt, abi saamiseks võib pöörduda ka kohalike tööohutuse ja tervishoiu nõustajate poole.

Käesolevas juhendis on kontroll-loendid järgmiste spetsiifiliste valdkondade kohta:

- kontoritöö
- ehitus
- autoremont
- toiduainetööstlus
- puidutööstlus
- põllumajandus
- väikesed karjäärid

Riski hindamisel mõnes nimetatud valdkonnas kasutage IV OSAS olevat sektorispetsiifilist kontroll-loendit.

**RISKIhindamises
PEAKSID
AKTIIVSELT OSALEMA
KÕIK TÖÖTAJAD.**

Kontroll-loend – üldine

Nr	Ohutegur	JAH	EI	Ei oska öelda: kasutage osutatud ohuspetsiifilist kontroll-loendit:
1	2	3	4	5
1.	Ebatasased või libedad pinnad (võivad põhjustada libastumist, komistamist, kukkumist jms)	☐	☐	III osa – 1
2.	Sõidukid ja liikuvad masinad	☐	☐	III osa – 2
3.	Liikuvad masinaosad	☐	☐	III osa – 3
4.	Ohtliku pinnaga esemed või osad (teravad, karedad jms)	☐	☐	
5.	Kuumad või külmad pinnad, materjalid jm	☐	☐	
6.	Kõrgel asuvad töökohad ja ronimine (võib põhjustada kõrgelt kukkumist)	☐	☐	
7.	Käsi-tööriistad	☐	☐	
8.	Kõrgsurve	☐	☐	
9.	Elektriseadmed	☐	☐	III osa – 4
10.	Tulekahju	☐	☐	III osa – 5
11.	Plahvatus	☐	☐	III osa – 6
12.	Õhus leiduvad kemikaalid (sealhulgas tolmu)	☐	☐	III osa – 7
13.	Müra	☐	☐	III osa – 8
14.	Kohtvibratsioon	☐	☐	III osa – 9
15.	Üldvibratsioon	☐	☐	III osa – 9
16.	Valgustus	☐	☐	III osa – 10
17.	UV-, infrapuna-, laser- ja mikrolainekiirgus	☐	☐	
18.	Elektromagnetväljad	☐	☐	
19.	Kõrge või madal temperatuur	☐	☐	
20.	Raskuste tõstmine ja kandmine	☐	☐	
21.	Halba kehahoiakut tingiv töö	☐	☐	
22.	Bioloogilised ohutegurid (viirused, parasiidid, hallitus, bakterid)	☐	☐	
23.	Stress, vägivald, ahistamine (kiusamine)	☐	☐	
24.	Muu: täpsustage palun järgnevatel ridadel ja tehke märged lahtrisse «JAH»:	☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	

3. ASTE

Kuidas hinnata ohutegurist tulenevat riski?

A. Iga tuvastatud ohuteguri puhul:

Määrake kindlaks, kas risk on madal, keskmine või kõrge, võttes arvesse ohutegurist tuleneva võimaliku kahju tõenäosust ja raskusastet. Otsustamisel kasutage järgmist tabelit.

Tõenäosus	Tagajärgede raskusaste		
	Mõõdukalt kahjulik	Keskmiselt kahjulik	Väga kahjulik
Väga ebatõenäoline	Madal (1)	Madal (1)	Keskmine (2)
Tõenäoline	Madal (1)	Keskmine (2)	Kõrge (3)
Väga tõenäoline	Keskmine (2)	Kõrge (3)	Kõrge (3)

- Väga ebatõenäoline: ei tohiks ilmned tööaja kogu töötamise aja jooksul kordagi.
 - Tõenäoline: võib ilmned tööaja kogu töötamise aja jooksul ainult paar korda.
 - Väga tõenäoline: võib ilmned tööaja kogu töötamise aja jooksul korduvalt.
 - Mõõdukalt kahjulik: õnnetused ja haigused, mis ei põhjusta pikaajalisi kahjustusi (näiteks kerged haavad, silmaärritus, peavalu jms).
- Keskmiselt kahjulik: õnnetused ja haigused, mis põhjustavad küll kergeid, aga pikaajalisi või reeglipäraselt korduva kahjustusi (näiteks haavad, kerged luumurrud, teise astme põletushaavad piiratud osal kehapiinnast, nahaallergia jms).
 - Väga kahjulik: õnnetused ja haigused, mis põhjustavad raskeid ja püsivaid kahjustusi ja/või surma (näiteks amputatsioon, puuet põhjustavad rasked luumurrud, teise ja kolmanda astme põletushaavad suurel osal kehapiinnast jms).

B. Otsustage, kas ohutegurist tulenev risk on lubatav või mitte.

Üldiselt:

- kõrge risk ei ole lubatav,
- madal ja keskmine risk on lubatav.

Juhul kui õigusnõuded ei ole täidetud, ei ole risk lubatav!

NB! Riski tuleks alati hinnata töötajate aktiivsel osalusel. Riski lubatavuse üle otsustades tuleks arvestada töötajate arvamusega ning nende töötajate soo, vanuse ja tervisega, kelle huvides riski hinnatakse.

4. ASTE

Kuidas kavandada tegevusi ohutegurist tuleneva riski kõrvaldamiseks või vähendamiseks?

- Kui risk on kõrge ja hinnatud lubamatuks, tuleb otsekohe astuda samme riski vähendamiseks.
- Kui risk on keskmine ja hinnatud lubatavaks, on soovitatav kavandada tegevusi riskitaseme alandamiseks.
- Kui risk on madal ja hinnatud lubatavaks, on vaja tagada, et see nii ka püsiks.

Ennetus- ja kaitsemeetmeid tuleks rakendada järgmises tähtsusejärjekorras:

- ohuteguri/riski kõrvaldamine,
- ohuteguri/riski minimeerimine korralduslike meetmete abil,
- ohuteguri/riski minimeerimine ühiskaitsemeetmete abil,
- riski vähendamine sobivate isikukaitsevahendite abil.

Näiteid riski vähendamiseks sobivate meetmete kohta leiab III ja IV osas esitatud ohuspetsiifilistest kontroll-loenditest.

5. ASTE

Kuidas tuleks riskihindamist dokumenteerida?

Riskihindamise dokumenteerimiseks igas töökohas võib kasutada järgmist RISKIHINDAMISE ANKEETI.

- Pange kirja põhiaandmed: ettevõtte nimi ja aadress, töökoha nimetus, mille riske hinnatakse, seal töötavate inimeste nimed, hindamise kuupäev ja riski hinnanud inimese/inimeste nimi/nimed.
- RISKIHINDAMISE ANKEEDI teise veergu märkige tuvastatud ohutegurid (need, mille kohta te ÜLDISES KONTROLL-LOENDIS märkisite «JAH»).
- Iga tuvastatud ohuteguri kohta:
 - märkige kolmandasse veergu ohutegurist tuleneva riski piiramiseks kasutusele võetud ennetus- ja/või kaitsemeetmed;
 - neljandasse veergu märkige riskihindamise tulemus (näiteks kõrge/lubamatu);
 - viiendasse veergu märkige riski vähendamiseks kavandatud tegevused.

RISKIHINDAMISE ANKEET

Riskihindamise ankeet

Kuupäev: _____ Kaardi nr: _____

Ettevõtte nimi ja aadress

Riski hindas(id): (inimeste nimed)

Töökoht: (töökoha nimetus)

Töötaja nimi: (selle töökoha töötaja nimi)

Nr	OHUTEGUR	KASUTUSEL OLEVAD ENNETUS- JA/VÕI KAITSEMEETMED	RISKIHINNANG	RISKI VÄHENDAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED
1	2	3	4	5

Riski hinnanud inimeste allkirjad

Töökoha töötajate allkirjad

III OSA: OHUTEGURITE TUVASTAMINE JA ENNETUSMEETMETE VALIMINE – ÜLDINE

Kontroll-loend nr 1

OHUTEGUR: EBATASASED VÕI LIBEDAD PINNAD

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas põrandad on kohati ebatasased, halvasti viimistletud, kas seal esineb auke, loike jms?		
2. Kas põrandad on mõnikord libedad, näiteks pärast pesemist, vedelike (näiteks õli), vihmavee või pori põrandale sattumise tõttu, või tolmuksed tööprotsessi tõttu?		
3. Kas põrand on kohati ebatasane, näiteks lävede tõttu?		
4. Kas põrandal on kaableid?		
5. Kas töötajad võivad ebasobivate jalatsite tõttu libastuda?		
6. Kas põrandaid hoitakse puhtana?		
7. Kas tööpiirkonnas on mingeid takistusi või esemeid (v.a need, mida ei saa eemaldada)?		
8. Kas eemaldamatud takistused on tähistatud?		
9. Kas kõik liikumisteed on piisaval moel tähistatud?		
10. Kas põrandad ja liikumisteed on piisavalt valgustatud?		

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Valige põrandakattematerjali hoolikalt, eriti kui on tõenäoline, et põrand saab töö käigus märjaks või tolmuks; hoidke põrandapinnad kuivad.
- ☐ Vajaduse korral töödelge libedaid pindu keemiliselt; kasutage sobivaid puhastusmeetodeid.
- ☐ Tagage põrandate ja liikumisteede regulaarne kontroll.
- ☐ Kõrvaldage augud, praod, kulunud vaibad või matid, hoidke põrandad ja liikumisteed takistustest vabad.
- ☐ Eemaldage läved või piirake nende kõrgust; muutke läved nähtavamaks.
- ☐ Varustage töötajad sobivate jalatsitega.
- ☐ Tagage põrandate ja liikumisteede piisav tähistamine.
- ☐ Tagage põrandate ja liikumisteede piisav valgustus.
- ☐ Paigutage seadmed nii, et kaablid ei satuks töötajate käiguteedele; kinnitage kaablid korralikult katete alla.
- ☐ Kasutage põrandatel ja liikumisteedel libisemist takistavaid ja kergesti puhastatavaid materjale.
- ☐ Tagage vedelike äravool põrandatelt ja liikumisteedelt.

OHUTEGUR: SÕIDUKID JA LIIKUVAD MASINAD

Kontroll-loend nr 2

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas transpordivahendeid kasutatakse vahel ka rikestest hoolimata?		
2. Kas peale- ja mahalaadimiseks kasutatavaid transpordi- või töövahendeid (näiteks sõidukeid, tõstukeid, tõsteplatvorme) koormatakse mõnikord üle?		
3. Kas transporditeed on takistusteta?		
4. Kas nähtavus transporditeedel on piiratud?		
5. Kas transpordivahendeid kasutavad mõnikord selleks volitamata isikud?		
6. Kas koormad on alati nõuetekohaselt kinnitatud?		
7. Kas suur koorem piirab mõnikord juhi vaatevälja?		

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Hoolitsege selle eest, et transpordivahendid oleks konkreetse töö jaoks sobivad.
- ☐ Kasutage asjakohaseid sertifitseeritud töövahendeid.
- ☐ Kasutage töövahendeid vastavalt tootja ettekirjutustele ja kasutusjuhendile.
- ☐ Tehke töövahenditele regulaarset tehnilist kontrolli.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et transporditeed oleks korralikult tähistatud ja et neid hoitaks vabana.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et transporditeed oleks piisavalt laiad ja et seal poleks halva nähtavusega kohti.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et koormad oleks nõuetekohaselt paigutatud ja kinnitatud.
- ☐ Tagage töötajate piisav väljaõpe.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et iseliikuvad transpordivahendid oleks varustatud seadistega, mis takistavad nende juhuslikku käivitumist.

Kontroll-loend nr 3

OHUTEGUR: LIIKUVAD MASINAOSAD

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga ☒ tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas masinatel on ohtlikke liikuvaid osi (sealhulgas tarvikuid), millel puuduvad kaitseadised?	☒	☐
2. Kas masina kaitseadistest piisab, et takistada töötaja kämbla, käsivarre või muu kehaosa kokkupuutumist ohtliku liikuva osaga?	☐	☒
3. Kas kõik masina kaitseadised on korralikult kinnitatud ja raskesti eemaldatavad?	☐	☒
4. Kas masina liikuva osa vastu võib sattuda mõni ese?	☒	☐
5. Kas kaitseadised muudavad masinaga töötamise ebamugavamaks või keerukamaks?	☒	☐
6. Kas masinat saab määrada või õlitada kaitseadiseid eemaldamata?	☐	☒
7. Kas kaitseadiseid saab eemaldada masina ohtlikku liikumist peatamata?	☒	☐
8. Kas töökohas on kaitseta hammas-, keti-, rihma- või hoorattaid?	☒	☐
9. Kas töökohas on kaitseta rihm- või kettülekanedega seadmeid?	☒	☐
10. Kas töökohas on kaitseta seadekruvisid, liistusooni, seadevõrusid jms?	☒	☐
11. Kas masina käitaja ulatub kergesti toitlülititeni?	☐	☒
12. Kas mitme käitaja jaoks on ühed juhtimisadised?	☒	☐

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Hoolitsege selle eest, et masinaid kasutaksid vastava väljaõppe saanud ja selleks volitatud töötajad.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõik vajalikud kaitseadised oleksid paigaldatud ja töökorras.
- ☐ Kasutage plakateid ja silte, et töötajatele meelde tuletada kaitseadiste kasutamise vajadust.
- ☐ Kontrollige enne iga masina käivitamist, et kõik vajalikud kaitseadised oleksid oma kohal.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et masinate ümbrus oleks puhas ja korras ning et seal ei leiduks segavaid esemeid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et töötajatel oleks piisavalt ruumi vabalt liikumiseks.
- ☐ Varustage töötajad vajalike isikukaitsevahenditega.
- ☐ Tagage masinate ja nende ümbruse piisav valgustus.
- ☐ Rikkis seadmete juhusliku käivitamise vältimiseks võtke kasutusele selgesti mõistetav teavitamissüsteem.
- ☐ Tagage masinate hooldus ja rikete kiire parandamine.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et masina liikuvate osade ja masina lähedal olevate kinnisesemete vahel oleks piisavalt ruumi.

OHUTEGUR: ELEKTRISEADMED

Kontroll-loend nr 4

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga ☒ tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas kaitseadised ja lülitid on kindlasti paigaldatud ja töökorras?	☐	☒
2. Kas juhtmete isolatsioon on kohati kahjustatud (näiteks murtud või kaitseta juhtmed)?	☒	☐
3. Kas mõne elektriseadme korpus on kahjustatud või volitamata kasutamise eest kaitsmata?	☒	☐
4. Kas mõne elektriseadme korpusel puudub tähis IEC – 60417-5036 (must välgunool kollases musta servaga kolmnurgas)?	☒	☐
5. Kas mõni pistik või pistikupesa on kahjustatud?	☒	☐
6. Kas elektriseadmeid on võimalik väärkasutada?	☒	☐
7. Kas võib juhtuda, et kasutatakse niiskeid elektriseadmeid või kasutatakse elektriseadmeid märgade käte või niiskete riietega?	☒	☐
8. Kas võib juhtuda, et tööd tehakse elektrisüsteemidele ohtlikult lähedal?	☒	☐
9. Kas tööpiirkondade lähedal on pingestatud osi?	☒	☐
10. Kas töökohas leidub elektrit juhtivaid osi, mis on kaitseta ja maandamata?	☒	☐
11. Kas võib esineda elektrostaatilisi laenguid (näiteks tankimisel)?	☒	☐

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Kontrollige enne töö algust visuaalselt, et seadmestik oleks korras.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et elektriseadmeid kontrolliksid regulaarselt elektrikud.
- ☐ Kasutage üksnes CE-vastavusmärgisega seadmeid.
- ☐ Seadme kahjustuse või rikke korral lülitage toide kohe välja, tõmmake pistik pistikupesast välja ja teatage rikkest.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et rikkeid parandaks spetsialist.
- ☐ Valige sobivat liiki seadmed (õige IP-kaitseklass, mehhaaniline kaitse jms).
- ☐ Töötage vastavalt juhistelet.
- ☐ Lülitage vool välja.
- ☐ Piirake tõsteseadmetega töötamise ala.
- ☐ Kontrollige elektriseadmeid pärast remonti enne uuesti kasutamist ja ka regulaarselt.
- ☐ Kasutage maandust.

Kontroll-loend nr 5 OHUTEGUR: TULEKAHJU

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnenise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas töökohas kasutatakse oksüdeerivaid või tuleohtlikke aineid, nagu värvid, viimistlusmaterjalid, liimid ja lahustid?		
2. Kas oksüdeerivate ja tuleohtlike ainete hoiuruumides on ventilatsioon?		
3. Kas kõigi ohtlike kemikaalide kohta on olemas ohutuskaardid?		
4. Kas töökohas on süüteallikaid (nagu lahtine leek, elektriseadmed, elektrostaatilised laengud, kõrge temperatuur)?		
5. Kas tuleohtlikud alad on asjakohaselt tähistatud?		
6. Kas põlevaid või tuleohtlikke aineid kasutavad töötajaid teavitatakse regulaarselt nende kemikaalide ohtlikest omadustest?		
7. Kas tuletorjehendid on olemas ja kas need on sobivad?		
8. Kas tuletorjehendid on kasutuskõlblikud ja kas neid hooldatakse regulaarselt?		
9. Kas tuletorjehendid on kergesti kättesaadavad?		
10. Kas on olemas hädaolukorra- ja evakuatsiooniplaan?		
11. Kas evakuatsiooniteed on tähistatud?		
12. Kas on olemas tulekahjuhäireseadmed?		
13. Kas korraldatakse tuletorje- ja tulekahjuhäireõppusi?		
14. Kas korraldatakse tuletorjeväljaõpet?		

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Hoidke põlevaid ja tuleohtlikke aineid nõuetele vastavates tingimustes (näiteks mitte üle lubatud suurima temperatuuri).
- ☐ Hoidke põlevaid ja tuleohtlikke aineid eraldi.
- ☐ Vältige süüteallikaid või kõrvaldage need (sealhulgas keelake suitsetamine).
- ☐ Hooldage selle eest, et kõigi tuleohtlike ainete kohta oleksid olemas ohutuskaardid.
- ☐ Piirake juurdepääs ohtlikele aladele.
- ☐ Hooldage selle eest, et lahtise leegiga töötamiseks oleks olemas luba.
- ☐ Hankige tulekustutid (vastavalt põlevatele materjalidele ja töökoha suurusele).
- ☐ Tagage elektriseadmete regulaarne kontroll.
- ☐ Tagage sobivate tuletorjehendite valik.
- ☐ Kontrollige ja hooldage tuletorjehendeid regulaarselt.
- ☐ Paigaldage tulekahjuhäireseadmed.
- ☐ Tähistage evakuatsiooni- ja pääseteed ning hoidke need vabad.
- ☐ Tagage töötajate väljaõpe.
- ☐ Korraldage hädaolukorra õppusi.

MÄRKMED ▶

Kontroll-loend nr 6

OHUTEGUR: PLAHVATUS

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas töökohas kasutatakse plahvatusohtlikke aineid?		
2. Kas kõigi kasutatavate plahvatusohtlike kemikaalide kohta on olemas ohutuskaardid?		
3. Kas plahvatusohtlikud kemikaalid on nõuetekohaselt märgistatud?		
4. Kas töö käigus tekib plahvatusohtlikke segusid (näiteks õhust ja gaasidest (vesinik või metaan), õhust ja benseeni- või atsetooniaurudest, õhust ja puidutolmust)?		
5. Kas töökohas on kõrge plahvatusohuga alad (näiteks ruume, kus hoitakse värve, lahusteid, tuleohtlike vedelike või gaase)?		
6. Kas töökohas on alad, kus tuleohtlike ainete põhjustatud saaste, liiga kõrge temperatuuri või suurte tootekoguste tõttu on plahvatusoht?		
7. Kas gaasiseadmed on suletud ja kas neid kontrollitakse regulaarselt?		
8. Kas plahvatusohtlikel aladel kasutatakse sobivaid elektriseadmeid?		
9. Kas plahvatusohtlikel aladel leidub tuleallikaid?		
10. Kas plahvatusohtlikel aladel on kuumusallikaid?		
11. Kas plahvatusohtlikel aladel on elektrostaatilisi välju?		
12. Kas töökohas on ventilatsioon ja kas seda kontrollitakse regulaarselt?		
13. Kas plahvatusohtlikud alad on tähistatud?		
14. Kas plahvatusohtlikel aladel kontrollitakse pidevalt seal leiduvate plahvatusohtlike ainete kogust?		
15. Kas järelevalveseadmeid katsetatakse regulaarselt?		
16. Kas plahvatusohtlike aineid või valmistisi kasutavaid töötajaid teavitatakse regulaarselt nimetatud kemikaalide ohtlikest omadustest?		

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Kasutage ventilatsiooni ja tehke ainete töökoha õhus sisaldumise järelevalvet.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõigi plahvatusohtlike kemikaalide kohta oleksid olemas ohutuskaardid.
- ☐ Vältige süüteallikaid või kõrvaldage need.
- ☐ Hoidke õhuga kokkupuutel plahvatavaid segusid moodustavad ained eemal lahtisest leegist, elektriseadmetest, sädemetest jms.
- ☐ Hoiustage korraga võimalikult väikesi ainekoguseid.
- ☐ Järgige juhiseid, mis keelavad teatud toodete koos hoiustamist.
- ☐ Vältige saastet ja ärge asetage originaalpakendist välja võetud ainet samasse tagasi.
- ☐ Piirake juurdepääs plahvatusohtlikele aladele.
- ☐ Tähistage kõik plahvatusohtlikud alad.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et lahtise leegiga töötamiseks oleks olemas luba.
- ☐ Tähistage evakuatsiooni- ja pääseteed ning hoidke need vabad.
- ☐ Tagage töötajatele väljaõpe.
- ☐ Korraldage hädaolukorra õppusi.

MÄRKMED ▶

Kontroll-loend nr 7

OHUTEGUR: KEMIKAALID

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

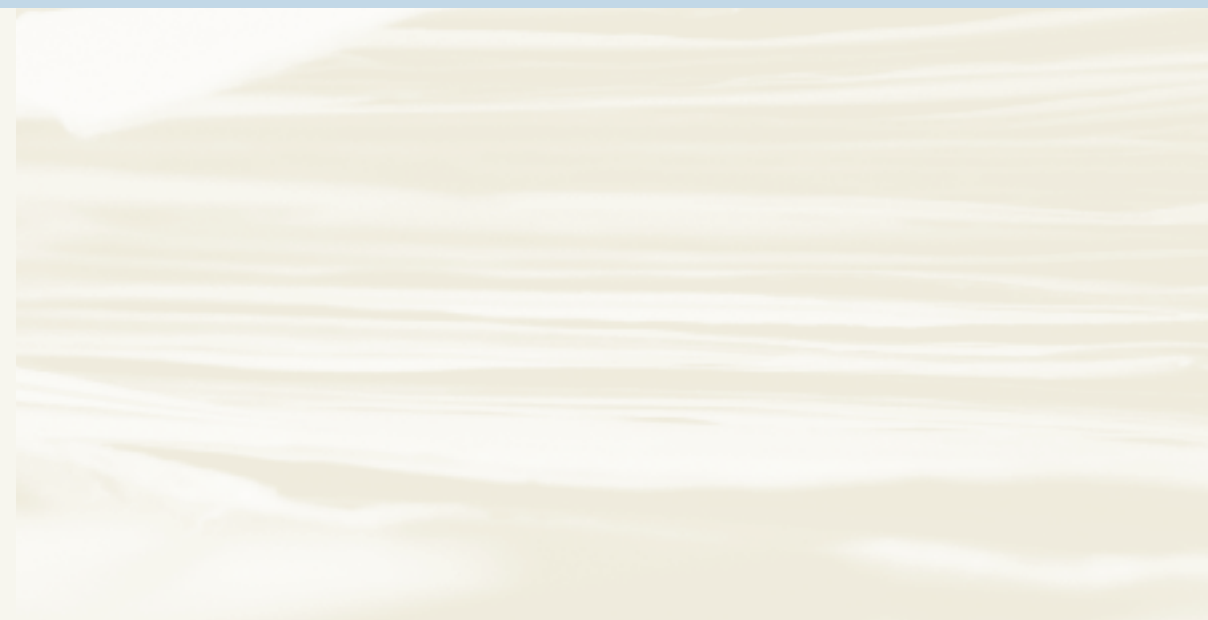
JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmlemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas töökohas kasutatakse ohtlike kemikaale (aineid, mis on klassifitseeritud väga mürgiseks, mürgiseks, kahjulikuks, söövitavaks, ärritavaks, sensibiliseerivaks, kantserogeenseks, mutageenseks, reproduktiivtoksiliseks, plahvatusohtlikuks, oksüdeerivaks, eriti tuleohtlikuks, väga tuleohtlikuks või tuleohtlikuks)?		
2. Kas kõigi töökohas kasutatavate ohtlike kemikaalide kohta on olemas ohutuskaidid?		
3. Kas kõik ohtlikud kemikaalid on nõuetekohaselt märgistatud?		
4. Kas kõiki ohtlike kemikaale käsitletakse nõuetekohaselt?		
5. Kas ohtlike kemikaale kasutavaid töötajaid teavitatakse regulaarselt nimetatud kemikaalide ohtlikest omadustest?		
6. Kas noored töötajad või rasedad puutuvad kokku kantserogeensete või mutageensete ainetega?		
7. Kas on tagatud nende ainete sisalduse mõõtmine (töökoha õhus), millele on kehtestatud lubatud sisalduse piirmäär?		
8. Kas töökoha õhus on kemikaalide sisaldus lubatud piirmäärast väiksem?		
9. Kas töökohtades, kus kasutatakse kemikaale, on olemas ühiskaitsevahendid (üldventilatsioon ja kohtventilatsioon)?		
10. Kas ventilatsioonisüsteemi kontrollitakse regulaarselt?		
11. Kas kemikaale kasutavad töötajad on varustatud isikukaitsevahenditega (kindad, kaitseprillid, näokaitse, respiraatorid)?		
12. Kas ohtlike kemikaalide või valmististega kokkupuutuvate töötajate tervist kontrollitakse regulaarselt?		
13. Kas kantserogeensete ainetega kokku puutuvad töötajad on erilise meditsiinilise järelevalve all?		
14. Kas kõik töötajad on saanud ohtlike kemikaalide ja valmististe kasutamiseks ja käitlemiseks vajaliku väljaõppe?		

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Asendage väga mürgised ained vähem mürgistega.
- ☐ Võimaluse korral vältige kantserogeensete ja mutageensete ainete kasutamist.
- ☐ Kemikaalidega töötamisel kasutage automaatsüsteeme.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõigi ohtlike kemikaalide kohta oleks olemas ohutuskaidid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõik ohtlikud kemikaalid oleksid korralikult märgistatud.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõiki ohtlike kemikaale käsitletakse nõuetekohaselt.
- ☐ Eraldage põlevad ja tuleohtlikud ained üksteisest.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et ohtlike kemikaalide sisaldust õhus mõõdetaks ja jälgitaks.
- ☐ Paigaldage sobivad ühiskaitsevahendid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et töötajad oleks varustatud isikukaitsevahenditega.
- ☐ Paigaldage pidev kohalik väljatõmme igasse töökohta, kus kemikaalide sisaldus ületab lubatud piirmäära (väljatõmbeseadmeid on vaja näiteks pihustamisel, värvimisel ja pinnakatmisel).
- ☐ Kontrollige regulaarselt kemikaalidega töötamisel kasutatavaid seadmeid ja vahendeid.
- ☐ Kontrollige ja puhastage regulaarselt väljatõmbeseadmeid, et tagada nende parim võimalik efektiivsus.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et ohtlike kemikaalidega, eriti kantserogeensete ja mutageensete ainetega kokkupuutuvate töötajate tervist kontrollitaks regulaarselt.
- ☐ Korraldage töötajate regulaarne väljaõpe ohtlike kemikaalidega seotud riskide ja tööohutuse teemal.

MÄRKMED ▶

Kontroll-loend nr 8

OHUTEGUR: MÜRA

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

	JAH	EI
1. Kas tööprotsess (näiteks metalli pörkamine metalli vastu, mootorid) võib tingida kõrge mürataseme?		
2. Kas kõrge mürataseme võib tingida hoonetesse tungiv välismüra?		
3. Kas töömüra võib summutada häiresignaale?		
4. Kas töökohas on müra nii vali, et inimestega rääkimiseks tuleb häält tõsta?		
5. Kas Te pärast töökohast lahkumist jätkate tavalisest valjema häälega rääkimist?		

JAH

EI

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Tehke kindlaks töötajate müraga kokkupuutumise ulatus; kontrollige selle vastavust eeskirjades sätestatud piirnormidele.
- ☐ Võtke müraemissiooni piiravaid meetmeid (näiteks isoleerige vibreeriv masin või masinaosa, varustage väljatõmbeseadmed summutitega).
- ☐ Paigutage müraallikad töötajatest kaugemale.
- ☐ Lühendage müraikastes piirkondades viibimise aega.
- ☐ Müraemissiooni vähendamiseks sulgege seadmed mürasummutusümbristes.
- ☐ Paigaldage barjäärid või vaheseinad, et takistada heli sirgjoonelist levimist.
- ☐ Määrake kindlaks piirkonnad, kus tuleb kanda kuulmiskaitsevahendeid, ning tähistage need alad kuulmiskaitsevahendeid nõudvate märkidega.
- ☐ Võtke kasutusele sobivad kuulmiskaitsevahendid (pidage nõu töötajate või nende esindajatega).
- ☐ Tagage, et kuulmiskaitsevahendeid tõesti kasutatakse.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kuulmiskaitsevahendid oleks tõhusad ja et neid hooldataks korralikult.
- ☐ Korraldage teabe jagamist, juhendamist ja koolitamist.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõigi kõrge müratasemega kokku puutuvate töötajate kuulmist kontrollitaks regulaarselt.

OHUTEGUR: VIBRATSIOON

Kontroll-loend nr 9

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

	JAH	EI
1. Kas tööd tehakse (tihti või pikema aja jooksul) tingimustes, kus istudes või seistes on vibratsioon selgelt tunda?		
2. Kas töötamisel kasutatakse (tihti või pikema aja jooksul) vibratsiooni tekitavaid elektrilisi käsitööriistu ja seadmeid?		

JAH

EI

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Määrake kindlaks iga töötaja vibratsiooniga kokkupuutumise ulatus; kontrollige selle vastavust eeskirjades sätestatud piirnormidele.
- ☐ Isoleerige töökoht (istmed, pinnad) vibratsioonist.
- ☐ Vältige vibratsiooni tekitavaid seadmeid ja töövahendeid.
- ☐ Lühendage vibratsiooni tekitavate seadmetega töötamise aega.
- ☐ Kasutage õigeid tööriistu (isoleeritud või vibratsiooni vähendava käepidemega) ja hoolitsege selle eest, et neid korralikult hooldataks.
- ☐ Järgige seadmete ja tööriistade kasutusjuhendit.
- ☐ Tagage vajalik väljaõpe ja teave.
- ☐ Kaitseks kohtvibratsiooni eest varustage töötajad kaitsekinnastega.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kaitsekindaid kasutatakse ja et neid korralikult hooldataks.
- ☐ Hoidke töökoht soe, eriti tähtis on käte soojana hoidmine; tehke käeharjutusi.
- ☐ Varustage töötajad kaitserõivastega, mis hoiavad sooja ja kaitsevad niiskuse eest.
- ☐ Korraldage regulaarseid tervisekontrole.

Kontroll-loend nr 10

OHUTEGUR: VALGUSTUS

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnenise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
1. Kas valgustus töökohas on piisav tööülesannete tõhusaks ja täpseks täitmiseks?	☐	☒
2. Kas tööülesannete täitmise piirkonnas esineb varje, mis võivad mõjutada töö tõhusust ja täpsust?	☒	☐
3. Kas liikumisaladel, koridorides, treppidel, ladudes jm on piisav valgustus ohutuks liikumiseks ja takistuste märkamiseks (augud põrandas, põrandal olevad esemed, astmed, libedad pinnad ja loigud, kõrgemad servad jms)?	☐	☒
4. Kas eredad valgusallikad või pinnad halvendavad töötajate jaoks esemete nähtavust?	☒	☐
5. Kas töötajad on kaevanud töökohas halva nähtavuse, pimestava või sobimatu valguse üle?	☒	☐
6. Kas nägemisväljas on liigset kontrastsust, mis väsitab silmi või nõuab silmadelt pidevat ümberkohanemist?	☒	☐
7. Kas tööpiirkonnas esineb nähtavust häirivaid loorpeegeldusi (otsesed peegeldused poleeritud, helkivatelt või läikivatelt pindadelt)?	☒	☐
8. Kas tööpiirkonna ümbruses esineb väga erineva valgustusega alasid, mis võib silmi koormata?	☒	☐
9. Kas töökoha tehisvalguses paistab esemete ja naha värv normaalsena?	☐	☒
10. Kas ohutusvärvid paistavad töökoha tehisvalguses välja?	☐	☒
11. Kas töötajad näevad vilkuvat valgust?	☒	☐
12. Kas töökoha tehisvalguses paistab tavapärasel režiimil pöörlev masin liikumatuna (st valgusel on stroboskoopiline mõju)?	☒	☐

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Mõõtke regulaarselt valgustust ja selle ühtlust tööülesande täitmise kohas ja selle ümbruses.
- ☐ Mõõtke regulaarselt valgustust ja selle ühtlust liikumisaladel, koridorides, treppidel jm.
- ☐ Järgige valgustuse projekterija antud hooldusjuhiseid, sealhulgas lampide vahetamise sagedust, ruumide puhastamise sagedust ja puhastamisemeetodeid.
- ☐ Järgige valgustusprojekti nõudeid, nagu töökoha elementide paigutus, valgustite liik ja eriomadused (võimsus, valguse toon, värviesitustegur) ning pindade viimistlus (peegelduvus, värvus, matt või läikiv).
- ☐ Töökohtades, mis nõuavad väga kõrget valgustustaset, kasutage lisakohtvalgustust.
- ☐ Kasutage rohkem kaudset ja kohtvalgustust, et vältida varje tööülesannete täitmise paigas.
- ☐ Vältige töökohas läikivaid pindu (laudadel, ülejäänud mööblil jm).
- ☐ Vältige vilkuvat valgust ja stroboskoopilist efekti.
- ☐ Kasutage regulaarselt kontroll-loendit või küsitlege töötajaid seoses valgustusprobleemidega.

MÄRKMED ▶

Kontroll-loend nr 11

OHUTEGUR: TÖÖSTRESS

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi

Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmlemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

TÖÖKOHA NÕUDED

Kas töötajad töötavad tavaliselt või ajuti suure ajalise pinge all (kiire töö, peatsed tähtajad)?

Kas töötajate tööpäevad on tavaliselt või ajuti pikad?

Kas töökoormus on tavaliselt või ajuti väga suur?

Kas töökoha füüsilised ja vaimsed nõuded on tasakaalus töötajate võimetega?

Kas töö on üksluine?

Kas esineb füüsilisi ohutegureid (müra, temperatuur, kemikaalid jne)?

Kas töötajad teavad oma ülesandeid?

Kas töötajatele esitatakse vastuolulisi nõudeid?

Kas töötajad on tööülesannete täitmisel sotsiaalses isolatsioonis?

TÖÖÜLESANNETE HALDAMINE

Kas töötajad saavad mõjutada oma töö tegemise viisi?

Kas töötajad saavad mõjutada oma töö sisu?

Kas töötajad saavad kavandada oma tööd, teha omi otsuseid ja vastutada ise?

Kas tööülesandeid on nii rohkesti, et töötajad ei taju oma osalust lõpptoota valmimisel?

Kas töögraafik kavandatakse ette?

Kas töögraafiku kavandamisel peetakse töötajatega nõu?

Kas tööaeg on muutumatu?

SOTSIAALNE KLIIMA

Kas töökoha sotsiaalne kliima on halb?

Kas töötajarühmade (nt osakondade) vahel on koostöö halb?

Kas esineb isikute vahelisi või töötajarühmade siseseid konflikte?

Kas tööprobleemid ning töötajate ja juhtkonna vahelised probleemid jäävad arutamata?

Kas konkurents töötajate vahel on tugev?

Kas toimub kiusamist või ahistamist?

Kas on olemas risk, et avalikkus ähvardab töötajaid (solvangute, ähvarduste või füüsiliste rünnakutega)?

JAH

EI

KÜSIMUS

TUGI

Kas töötajatel on juhtide ja töökaaslaste tugi?

Kas töötajad saavad oma töö kohta nii positiivset kui negatiivset tagasisidet?

Kas töötajaid tunnustatakse ja premeeritakse hea töö eest?

Kas uued töötajad saavad asjakohast sissejuhatavat väljaõpet ja kas neid juhendatakse?

Kas töötajad saavad tuge kavandatavate muutuste korral või, kui ettevõtte tulevik on ebakindel, selleks et vähendada muresemist ja teadmatust?

JAH

EI

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

TÖÖKOHA NÕUDED

- ☐ Tagada, et üldiselt ja suure nõudluse ajal on piisavad ressursid kättesaadavad.
- ☐ Liigendada tegevust nii, et võimalikult palju vältida töökoormuse ajalist koondumist ja muid kitsaskohti.
- ☐ Hoiatada töötajaid tootmisplaanidest ja pingerohketest perioodidest ette.
- ☐ Jälgida töökoormust ja süstemaatiliselt kontrollida, kuidas töötajad tulevad väga suure töökoormusega füüsilises ja vaimses mõttes toime.
- ☐ Hoida ületunnitöö võimalikult väike ja kokku leppida viisid, kuidas hüvitada väga suure töökoormusega perioode.
- ☐ Tagada, et töötajad on oma ülesannete täitmiseks piisavalt pädevad.
- ☐ Tagada, et töötajate oskused on tasakaalus neile tööle esitatavate nõuetega ning et töötajad ei oleks ei üle- ega alakoormatud.
- ☐ Pakkuda töötajatele korralist väljaõpet ja tuge, et nad tuleksid tööülesannete täitmisega toime.
- ☐ Julgustada töötajaid oma oskusi pidevalt arendama.
- ☐ Laiendada tööülesannete ulatust, et tööd mitmekesistada. Võtta kasutusele ametikohtade või ülesannete rotatsioon.
- ☐ Tagada, et töökoha riske hinnatakse ja ennetatakse.
- ☐ Määratleda töötajate ülesanded, funktsioonid ja kohustused selgelt ja arusaadavalt.
- ☐ Korraldada töö nii, et töötajad saaksid töötada vähemalt kahekesi koos. Edendada töötajate sotsiaalset suhtlemist töökohal ja väljaspool seda, näiteks seades sisse mitteametliku koosviibimisruumi ja korraldades tööväliseid üritusi.

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

TÖÖÜLESANNETE HALDAMINE

- ☐ Pidada töötajate ja nende esindajatega nõu töö korralduse, sisu ja hulga üle.
- ☐ Delegeerida vastutus ja probleemide lahendamine töötajatele; usaldada töötajate oskust ja pädevust.
- ☐ Jälgida töötajate rahulolu tööga.
- ☐ Süvendada töötajate osalustunnet oma töös, näiteks rõhutades nende töö laiemat mõju ning tuues paremini esile nende osa ja panuse lõpptootesse või –teenusesse.
- ☐ Kavandada töögraafik ette ja teatada sellest ka töötajatele ette.
- ☐ Pidada töötajatega töögraafiku üle nõu, võimaluse korral kohandades tööaja töötajate vajadustega. Anda töötajale mõningane õigus kavandada oma tööaega.
- ☐ Võtta kasutusele paindlik tööaeg ja peresõbralikud lahendused.

SOTSIAALNE KLIIMA

- ☐ Arendada ja rakendada konfliktide lahendamise meetmeid töökohal.
- ☐ Pidada koosolek, et arutada töötajatevahelisi olemasolevaid probleeme. Julgustada töötajaid endid leidma probleemide põhjuseid ja lahendusi.
- ☐ Tagada, et rühmade või meeskondade koosseis on õige.
- ☐ Pakkuda isikute vaheliste konfliktide lahendamise koolitust. Tagada eelkõige see, et juhid on saanud vajaliku väljaõppe ja oskavad inimesi juhtida.
- ☐ Edendada austavat suhtumist.
- ☐ Tagada, et haavatavaid töötajaid (näiteks noori töötajaid) kaitstakse, näiteks mentorluse või juhendaja toe abil.
- ☐ Arendada ja rakendada kiusamisvastast poliitikat.
- ☐ Kujundada töökohad nii, et need kaitseksid töötajaid vägivalda eest (nt kasutada turvatõkkeid või järelevalvesüsteeme).
- ☐ Vältida üksi töötamist.
- ☐ Töötada välja poliitika, kuidas lõpetada töötajate vastane vägivald, ja esitada see selgel viisil avalikkusele (osutades, et vägivalda ei sallita, ja kirjeldades, kuidas organisatsioon reageerib töötajate ründamisele).
- ☐ Arendada välja toimiv teavitamissüsteem, et edastada teavet vahejuhtumite ja võimalike vägivaldajuhtumite kohta.
- ☐ Õpetada töötajatele, kuidas toimida vägivaldajuhtumi korral (tuvastamine, teabe levitamine, abi kutsumine, teatamine jne)

TUGI

- ☐ Õpetada juhtidele, kuidas anda konstruktiivset tagasisidet ning kuidas kiita ja toetada alluvaid.
- ☐ Võtta kasutusele uute töötajate sissejuhatav väljaõpe; kasutada kogenud töötajaid uute töötajate juhendajatena, õpetajatena ja mentoritena.
- ☐ Suhelda töötajate ja nende esindajatega selgel ja avalikul viisil kõikide kavandatavate muudatuste (sh koondamiste) teemal enne muudatusi, muudatuste ajal ja pärast muudatusi.
- ☐ Anda töötajatele võimalus arutada ja mõjutada muudatusi.
- ☐ Pakkuda koondatavatele töötajatele erikoolitust ja professionaalset nõustamist nende edasise karjääri suhtes.

MÄRKMED ▶

IV OSA: OHUTEGURITE TUVASTAMINE JA ENNETUSMEETMETE VALIMINE – ERI SEKTORID JA TÖÖVALDKONNAD

Kontroll-loend: Kontoritöö

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

TÖÖKESKKOND

	JAH	EI
Kas põrandakattematerjal on sobiv (aukude ja takistusteta)?	☐	☒
Kas mikrokliima (temperatuur, päikesekiirgus, niiskus ja õhuvool, vastavalt riiklikele eeskirjadele, spetsialistide hinnangule või töötajate arvamusele) on sobiv?	☐	☒
Kas ruumi suurus on seal töötavate inimeste arvu arvestades sobiv (näiteks vastavalt riiklikele eeskirjadele)?	☐	☒
Kas ruumis on loomulik valgustus?	☐	☒
Kas arvutitööruumis on akendel kate, päikesevari või kardinad, mis takistavad (või minimeerivad) valguse langemist kuvariekraanile?	☐	☒
Kas valgusallikad, aknad ja uksed, lakitud mööbel või seinad peegelduvad kuvariekraanil?	☒	☐
Kas müra segab keskendumist või suulist suhtlemist?	☒	☐
Kas juhtmed ja kaablid takistavad töötajate vaba liikumist või võivad põhjustada komistamist?	☒	☐
Kas töötajatel on kehaasendi muutmiseks piisavalt ruumi?	☐	☒
Kas hoonet koristatakse ja hooldatakse korralikult?	☐	☒
Kas esmaabivahendid on kättesaadavad ja kas töötajad on saanud väljaõppe nende kasutamiseks?	☐	☒
Kas pääseteed ja hädavaljapääsud on nõuetekohaselt tähistatud ja kas need hoitakse vabad?	☐	☒
KUVARID JA ARVUTID		
Kas kujutis kuvaril on terav ning sobiva suuruse ja reavahega?	☐	☒
Kas kujutis kuvaril on püsiv (ei värele ega vilgu)?	☐	☒
Kas kasutajal on lihtne muuta märkide ja tausta heledust ja kontrasti?	☐	☒
Kas kuvari asendit saab vastavalt kasutaja soovile muuta (pöörata, kallutada jne) ja kinnitada soovitud asendisse?	☐	☒
Kas üld- ja kohtvalgustus on piisav, et kuvariekraani ja tausta heledus ja kontrast oleksid rahuldavad?	☐	☒
Kas kasutaja silmade ja ekraani vahekaugus on 50 – 80 cm?	☐	☒
Kas ekraanil puuduvad nägemist segavad peegeldused?	☐	☒
Kas sõrmistik asub kuvarist eraldi? Kas keha ja käte mugav asend on võimalik?	☐	☒
Kas hiire ja sõrmistiku ees on randmete toetamiseks piisavalt ruumi?	☐	☒
Kas sõrmistik ja hiir asuvad teineteisele lähedal? Kas nad on ühel tasandil?	☐	☒
Kas sõrmistik on peegelduste vältimiseks mati pinnaga?	☐	☒
Kas sõrmistikumärgid on selgelt loetavad; kas õiges tööasendis on töötajatel neid lihtne eristada?	☐	☒

KÜSIMUS

TÖÖKOHA VARUSTUS

	JAH	EI
Kas tool on püsiv, kas see võimaldab vaba liikumist ja mugavat kehaasendit?	☐	☒
Kas tooli kõrgust saab kergesti reguleerida?	☐	☒
Kas seljatoe kõrgust saab reguleerida?	☐	☒
Kas vajaduse korral on olemas käetoed?	☐	☒
Kas vajaduse korral on olemas jalatoed?	☐	☒
Kas kõige sagedamini kasutatavad töövahendid ja muud esemed on kättesaadavad pead ja keha pööramata?	☐	☒
Kas laua kõrgus võimaldab jalgu (ja reisi) liigutada?	☐	☒
Kas dokumendihoidikut saab reguleerida; kas selle asendit saab muuta nii, et kasutajal oleks lugeda mugav?	☐	☒

TARKVARA ERGONOMIA

Kas tarkvara vastab tööülesande nõuetele?	☐	☒
Kas tarkvara saab kohandada algaja tasemele?	☐	☒
Kas tarkvaraga on kaasas emakeelsed abifailid?	☐	☒
Kas tarkvara esitab teavet kasutajale sobival kujul?	☐	☒
Kas tarkvaraprobleemide tekkimise korral saab töötaja kelleltki abi paluda?	☐	☒

TÖÖKORRALDUS

Kas töötajal on võimalik teha sobivaid pause või vahetada tööviisi, kui ta teeb pidevalt kuvaritööd?	☐	☒
Kas tegelik kuvaritööaeg on lühem kui kuus tundi päevas?	☐	☒
Kas töötaja tööülesanded on mitmekesised?	☐	☒
Kas töötajad saavad ise korraldada oma tööülesannete tegemise järjekorda?	☐	☒
Kas keerulised eesmärgid või tööde tähtjad tekitavad töötajates üleliigset pinget?	☒	☐
Kas tööandja jagab piisavalt teavet ning korraldab koolitusi ja konsultatsioone enne arvutite kasutamisega seotud töökohtade loomist, ajakohastamist või täiustamist?	☐	☒

OHUD TERVISELE

Kas töötajate kaebustele nägemisprobleemide üle pööratakse tähelepanu?	☐	☒
Kas töötajate nägemist kontrollitakse pidevalt (vastavalt siseriiklikele õigusaktidele)?	☐	☒
Kui silmaarst tuvastab läbivaatuse käigus, et töötaja prillid või kontaktläätsed ei ole kuvaritööks sobivad, kas siis töötaja varustatakse prillidega, mis tagavad korraliku nägemise?	☐	☒
Kui töötajad kaebavad luu-lihaskonna (kael, selg, õlad, jalad) valude üle, kas siis hinnatakse töökoha ergonoomiat?	☐	☒

Kontroll-loend: Ehitus

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

TÖÖKESKKOND

- ☐ Hinnake riski regulaarselt.
- ☐ Arutage töötajatega võimalikke sobivaid muudatusi töökeskkonnas.
- ☐ Mõõtke ja jälgige keskkonnaparameetreid.
- ☐ Töökohtade kujundamisel (või ümberkujundamisel) kaasake spetsialiste.

KUVARID JA ARVUTID

- ☐ Hooldage selle eest, et iga töö jaoks kasutataks sobivaid vahendeid.
- ☐ Töökohtade kujundamisel (või ümberkujundamisel) arvestage ergonoomiliste aspektidega.

TÖÖKOHA VARUSTUS

- ☐ Hooldage seadmeid regulaarselt.
- ☐ Tehke tööpiirkonnas ümberpaigutusi (parendage töökohta ergonoomiat).

INIMESE JA MASINA VASTASMÕJU (TARKVARA ERGONOMIA)

- ☐ Koolitage töötajaid tarkvara kasutama.
- ☐ Rakendage tehnilise arengu tulemusi (tarkvarauuendused ja -täiustused).

TÖÖKORRALDUS

- ☐ Teavitage töötajaid sobivatest tööohutuse ja tervishoiu alastest juhistest.
- ☐ Hinnake pidevalt ennetusmeetmete tõhusust.
- ☐ Töökorraldust puudutavate otsuste tegemisel pidage nõu töötajatega.
- ☐ Jälgige tööaja ja graafiku mõju tervisele.

OHUD TERVISELE

- ☐ Parendage töökohta sisseade ergonoomilist funktsionaalsust, eriti laua, kuvari ja tooli omavahelise kauguse osas.
- ☐ Parandage valgustust, kõrvaldage kuvarite peegeldus ja helkimine.
- ☐ Kontrollige süstemaatiliselt töötajate tervist (eriti seoses nägemise ja luu-lihaskonna vaevustega).

MÄRKMED ▶

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

	JAH	EI
Kas töötajad pääsevad oma töötamiskohta ohutult?	☐	☒
Kas ehitusplats on taraga piiratud, nii et kõrvalised inimesed sinna ei pääse?	☐	☒
Kas kõrvaliste inimeste (näiteks möödakäijate) kaitseks on võetud meetmeid?	☐	☒
Kas liikumisteed on puhtad ja korralikult valgustatud?	☐	☒
Kas sõidukitel on tagurdamisel rakenduvad helisignaaliid?	☐	☒
Kas ehitusplats on puhas ja korralikult piiritletud?	☐	☒
Kas ehitusplats on korralikult valgustatud?	☐	☒
Kas platsil on olemas asjakohased ohutusmärgid (näiteks liikumisteede ja volitatud isikutele mõeldud alade tähistamiseks)?	☐	☒
Kas töötajate abiruumi (riietuskabiini, pesemisruumi jms) on piisavalt?	☐	☒
Kas on olemas koht (söökla vms), kus töötajad saavad süüa?	☐	☒
Kas on olemas esmaabivahendid; kas meditsiiniline järelevalve on tagatud?	☐	☒
Kas töötajaid on saanud ohutuks käsitsi teisaldamiseks juhendust ja väljaõpet?	☐	☒
Kas raskete koormate teisaldamiseks on olemas tõsteseadmed?	☐	☒
Kas ehitusplatsil (nii maa all kui õhus) olevate pingestatunud elektriliinide asukoht on teada?	☐	☒
Kas pingestatunud elektriliinidega töötamiseks on olemas reeglid?	☐	☒
Kas on hooldatud selle eest, et pädev isik hooldaks ja kontrolliks sageli elektrisüsteeme ja seadmeid?	☐	☒
Kas tellinguid püstitavad, tõstavad ümber ja lammutavad sellel alal pädevad isikud?	☐	☒
Kas töötajad kontrollivad tellinguid regulaarselt?	☐	☒
Kas töötajad kasutavad teisaldatavat redelit üksnes lühiajalise kerge töö jaoks ja ainult muude võimaluste puudumisel?	☐	☒
Kas töötajad teavad, kuidas on kõige ohutum teisaldatavat redelit paigaldada ja kasutada?	☐	☒
Kas tööpiind tellingutel on igal pool miinimumist (60 cm) laiem?	☐	☒
Kas liftid ja tõsteseadmed on korralikult paigaldatud ja kas neid kontrollib pädev isik?	☐	☒
Kas töötajad kasutavad kõrgel töötades sobivaid piirdeid või turvarakmeid?	☐	☒
Kas töötajate ja esemete kukkumise vältimiseks on võetud meetmeid?	☐	☒
Kas kõik ehitusplatsil viibivad isikud kannavad sobivaid kaitsevahendeid (nagu kaitsejalatsid, kiiver)?	☐	☒
Kas tolmu (nagu puidu-, tsemendi- ja kvartsitolmu) kokkupuute vältimiseks või vähendamiseks on olemas sobivad kaitsemeetmed?	☐	☒

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

Kas müra ja vibratsiooniga kokkupuute vältimiseks või vähendamiseks on võetud sobivaid kaitsemeetmeid?

Kas töövahendeid ja masinaid hoitakse ohutus korras?

Kas masinate kaitseesadised (st helisignaaliid, piirded) on töökorras?

Kas kaevetöödel on kasutusel kaitsevahendid, mis vähendavad varinguriski?

Kas sõiduki- ja masinajuhid on saanud asjakohase väljaõppe?

Kas kõiki töötajaid teavitatakse võimalikest riskidest ja kasutusel olevatest ennetusmeetmetest neile arusaadavas keeles ja viisil?

JAH

EI

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

PROJEKTEERIMINE

- ☐ Hoolitsege selle eest, et ehitusprojektis oleks arvestatud ohutuse ja tervishoiuga.
- ☐ Kõrvaldage kukkumiskord sobivate redelite abil, mida kasutatakse õige kalde all ja kohale kinnitatuna.
- ☐ Kavandage ja rajage juurdepääsuteed katustele.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõik tõsteseadmed ja -vahendid, sealhulgas nende koostiselemendid, tarvikud ning kinnitus- ja tugitarindid oleksid korralikult projekteeritud, valmistatud ja paigaldatud, et neid kasutatakse nõuetekohaselt, hoitaks heas töökorras, et neid kontrolliks ja katsetaks pädev isik vastavalt riiklikele nõuetele ning et seadmeid kasutaksid selleks asjakohase väljaõppe saanud töötajad.
- ☐ Varustage kõik töökohad, trepid ja muud ehitusplatsi kohad, kus töötajad võivad tõenäoliselt liikuda, piisava ja sobiva valgustusega.
- ☐ Kavandage ja tehke lammutustöid üksnes pädeva isiku järelevalve all.
- ☐ Korraldage ehitusjätmete asjakohane äravedu.
- ☐ Hoone hooldamine või lammutamine: asbestiga töötamisel võtke kõik ettevaatusmeetmed.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et oleks piisavalt sanitaar- ja pesemisruume, söömiskohti ja varjualuseid, mida saab kasutada halvast ilmast tingitud töökatkestuste korral.

KORRALDAMINE

- ☐ Muutke tööplaani, kui seda on riski vähendamiseks vaja.
- ☐ Korraldage töö nii, et sarnaseid kaitsemeetmeid vajavaid ülesandeid tehtaks üheaegselt, et saaks rakendada ühiskaitsemeetmeid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõik töötajad, ka need, kes ei saa riigikeelest hästi aru, oleks teadlikud ehitusplatsil esinevatest võimalikest riskidest, olemasolevatest ohutusmeetmetest ja oma kohustustest seoses töötervishoiu ja ohutusega.
- ☐ Varustage töötajad vajalike isikukaitsevahenditega (kiivrid, kaitsekindad, tolumumaskid, kaitsejalatsid).
- ☐ Hoolitsege selle eest, et ehitusplatsil oleksid olemas esmaabivahendid.

EHITAMINE

- ☐ Määrake tööohutuse ja tervishoiu koordinaator, kellel on tööohutuse ja tervishoiu väljaõpe.
- ☐ Kontrollige tellingute seisukorda iga päev enne ehitusplatsil töö alustamist.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et tellingutelt ei eemaldataks kunagi ühtegi osa enne töö lõpetamist.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et tööpind tellingutel ei oleks kitsam kui 60 cm.
- ☐ Ärge ronige mööda tellinguid, liikuge alati mööda sobivat redelit.
- ☐ Jälgige, et teisaldatavaid redeleid kasutataks sobiva kalde all ja nii, et redeli ülemine ots jääb kõrgemale pinnast, millele töötaja astub.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et redelipulgad oleks kaetud libisemiskindla materjaliga ja et seal poleks takistusi.
- ☐ Kunagi ei tohi kasutada üksikredelit, mis on pikem kui 6 m.
- ☐ Redelist üles või alla ronides tuleb alati olla näoga redeli poole ja hoida kinni mõlema käega. Tööriistu tuleb hoida tööriistavöö ja kasutatavate materjalide tõstmiseks tuleb kasutada tõsteseadmeid.
- ☐ Teisaldataval redelil töötades ei tohi kunagi küünitada keha külgsuunas.
- ☐ Katusel ei tohi halbades ilmastikutingimustes kunagi töötada.
- ☐ Kõrgel, sealhulgas katusel töötamiseks paigaldage kaitsepiirded.
- ☐ Vältige kõndimist hapra kattega pindadel.
- ☐ Kontrollige iga päev peajaotuskilpi ning kõiki ehitusplatsil, selle all või kohal olevaid elektrikaableid või seadmeid.
- ☐ Kunagi ei tohi alustada tööd, enne kui pädev isik on nimetatud kohad üle kontrollinud.
- ☐ Hoidke mürgiseid ja ohtlikke aineid ning lõhkeaineid järelevalve all ja märgistage need.
- ☐ Hoidke ehitusplats alati puhas.
- ☐ Vabastage kõik käigud ja redelid takistustest.

Kontroll-loend: Toiduainetöötlus

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

TÖÖVAHENDID

Kas töötamisel kasutatakse teravaid tööriistu (lõikureid, nuge, kirveid jms)?

Kas kõigil masinatel on olemas kaitseseadised?

Kas tööd tehakse tootmisliinis (kaasahaaramise, sisselõikamise, amputatsiooni jms oht)?

Kas töötajate riided võivad sattuda masinate liikuvate osade vahele ja põhjustada nii vigastusi?

Kas töökohas kasutatakse vinnastamisseadmeid?

Kas töötajad puutuvad kokku kuumade või külmade materjalide ja/või seadmetega?

Kas masinate puhastamisel ja hooldamisel on nende elektritoide sisse lülitatud?

KEEMILISED JA BIOLOOGILISED OHUTEGURID

Kas jahutamiseks kasutatakse ammoniaaki või mõnda muud kemikaali?

Kas suletud paake, tsisterne ja/või mahuteid on vaja avada (näiteks kontrollimiseks, hooldamiseks)?

Kas töötajad puutuvad otseselt kokku toorainete ja/või loomsete või taimsete ainetega
(bioloogilised ohutegurid)?

PLAHVATUSED

Kas töökeskkonnas on heljuvat/sadenenud tolmu (näiteks jahutolmu)?

Kas töökohas leidub surveseadmeid?

ÕHU KVALITEET

Kas töötajad puutuvad kokku halva lõhnaga?

Kas ventilaatorite tiivikud on kaitseteta?

Kas töötajate hingamiseldite kaitseks kasutatakse korralikke respiraatoreid?

TERVISERISK

Kas töötajad puutuvad kokku kuumaga ja/või külma keskkonnaga?

Kas töötajad kannavad raskeid koormaid või töötavad väsitavas asendis?

Kas töötajad töötavad monotoonses või pealesunnitud rütmis?

Kas töötajad töötavad öises vahetuses?

JAH

EI

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

TÖÖVAHENDID

- ☐ Tagage töötajate pidev ja regulaarne juhendamine, tootmiseseadmete ja töökohtade kontroll.
- ☐ Paigaldage sobivad kaitseseadised; hoolitsege selle eest, et seadmete teatud osad (segurid, lõikurid jm) oleksid varustatud kaitseseadistega.
- ☐ Kasutage sobivaid isikukaitsevahendeid.
- ☐ Korraldage regulaarseid koolitusi toiduainetöötuse riskide teemal.
- ☐ Õpetage töötajaid masinaid ja seadmeid õigesti kasutama ja hooldama; lubage seadmeid kasutada ainult asjakohase väljaõppe saanud töötajatel.
- ☐ Jälgige, et töötajad kasutaksid seadmete teatud osi vastavalt ohutuseeskirjadele.
- ☐ Tagage seadmete kõigi osade regulaarne hooldus ja puhastamine.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et seadmete ohtlikud osad oleksid liigitatud.
- ☐ Jälgige, et kunagi ei puhastataks ega hooldataks masinaid, mille toide on sisse lülitatud.

KEEMILISED JA BIOLOOGILISED OHUTEGURID

- ☐ Kemikaalidega töötamisel kasutage õigeid isikukaitsevahendeid (kaitsekindad, kaitseprillid, näokaitse, respiraatorid).
- ☐ Hoolitsege selle eest, et keemiliste valmististe hoiuruumid oleksid tähistatud vastavalt kasutuskohas kehtivatele tööeeskirjadele, järgides sealhulgas juhiseid ainete käitlemise kohta nende hoiustamisel ja töötlemisseadmetes.
- ☐ Jälgige, et paake, tsisterne või mahuteid ei avataks teise inimese juuresolekuta.
- ☐ Teavitage töötajaid kemikaalide mõjust, nende mõjude eest kaitsmisest ja esmaabi andmisest.
- ☐ Korraldage töötajatele tervisekontrolli, võttes arvesse töökohaga seotud erinõudeid (meditsiiniline järelevalve).

PLAHVATUSED

- ☐ Hinnake jahutus- ja surveseadmete ohutust, kontrollige masinaid ja seadmeid regulaarselt.
- ☐ Pöörake erilist tähelepanu tolmuohus asuvate seadmete ja masinate hooldusele ja puhastamisele piirkondades, kus on plahvatusoht.

ÕHU KVALITEET

- ☐ Saastatud õhuga töökohtades tuleb paigaldada ventilatsioonisüsteem ning seda kontrollida ja hooldada.
- ☐ Masinakäitaja lähedal asuvate ventilaatorite tiivikud tuleb varustada kaitsetega.
- ☐ Jälgige töökoha õhukvaliteeti.

TERVISERISK

- ☐ Järgige kõiki asjakohaseid hügieenistandardeid.
- ☐ Teavitage ja õpetage töötajaid regulaarselt.
- ☐ Kontrollige regulaarselt töötajate tervist.
- ☐ Võimaldage puhkepauside tegemist ning sobivat töö ja puhkuse režiimi.

Kontroll-loend: Puidutöötlus

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS

TÖÖVAHENDID

KÜSIMUS	JAH	EI
Kas kõigil masinatel on olemas kaitseseadised?	☐	☒
Kas ohutu töötamise juhised on kättesaadavad?	☐	☒
Kas töötajad on saanud väljaõppe masinate kasutamiseks?	☐	☒
Kas töövahendeid kontrollitakse ja hinnatakse regulaarselt?	☐	☒
Kas töötajad kasutavad väikeste detailide saest läbi juhtimiseks tõukepulka?	☐	☒
Kas töötaja riided võivad jääda masina liikuvastesse osadesse kinni ja põhjustada nii vigastusi?	☒	☐

ELEKTRILISED OHUTEGURID

Kas elektriga töötavad masinad on maandatud?	☐	☒
Kas kõik elektrijuhtmed, kaablid ja pistikud on heas korras?	☐	☒
Kas kõik pistikupesad, ühendused, lülitid ja liitekohad on kaetud?	☐	☒
Kas seadmete kaitseklass vastab töökeskkonna iseloomule?	☐	☒

ÕHU KVALITEET

Kas puidutöötlusmasinate jaoks on olemas kohtväljatõmme, mis käivitub masinate kasutamisel automaatselt?	☐	☒
Kas väljatõmbesüsteeme kontrollitakse regulaarselt?	☐	☒
Kas lagesid, vaheseinu ja kaablitunneleid puhastatakse tolmust?	☐	☒
Kas töökoha õhukvaliteeti hinnatakse?	☐	☒
Kas töötajad kasutavad pihustamiskabiinides töötades respiraatoreid?	☐	☒

KEMIKAALID

Kas ohtlike kemikaale kasutavad töötajad saavad regulaarselt asjakohast väljaõpet?	☐	☒
Kas töötajad kasutavad kemikaalidega töötamisel isikukaitsevahendeid (kindad, kaitseprillid või näokaitsed, respiraatorid)?	☐	☒
Kas kemikaalide kokkupuude süttimisallikaga on välistatud?	☐	☒

MÜRA JA VIBRATSIOON

Kas töökohas hinnatakse mürataseta?	☐	☒
Kas kõrge müratasemega kokku puutuvad töötajad kasutavad kuulmiskaitseid?	☐	☒
Kas välditakse vibratsiooni, mis võib kanduda masinalt tooriku kaudu töötaja käeni?	☐	☒

TERVISERISK

Kas töötajatele tehakse spetsiaalseid meditsiinilisi läbivaatusi?	☐	☒
Kas kõrge müratasemega kokku puutuvad töötajad käivad regulaarselt audiomeetrilises kontrollis?	☐	☒
Kas töötajad on saanud väljaõppe raskuste õigeks tõstmiseks ja kandmiseks?	☐	☒
Kas töökoha kujundamisel on püütud arvestada töötajate erivajadustega (ergonoomia)?	☐	☒

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

TÖÖVAHENDID

- ☐ Hoolitsege selle eest, et operaator ja masin oleksid varustatud tööga seotud ohte silmas pidades sobivate kaitseseadistega.
- ☐ Kasutage seadmeid vastavalt kasutusjuhendile.
- ☐ Kontrollige seadmete tehnilist seisukorda regulaarselt.
- ☐ Paigaldage sobivad kaitseseadised.
- ☐ Õpetage töötajad seadmeid kasutama ja hooldama.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et puidutöötlusseadmeid ja kaitseseadiseid hooldataks ja puhastataks regulaarselt.
- ☐ Lubage seadmeid kasutada ja hooldada ainult vastava väljaõppe saanud ja selleks volitatud inimestel.

ELEKTRILISED OHUTEGURID

- ☐ Kõik seadmed, sealhulgas nende mootorid ja raamid, peavad olema maandatud.
- ☐ Kontrollige regulaarselt kõiki elektriseadmeid.

ÕHU KVALITEET

- ☐ Varustage kõik puidutöötlusmasinad pideva väljatõmbega ning paigaldage omaette väljatõmme pihustamis, värvimis- ja pinnakatmistööde jaoks.
- ☐ Puhastage töökoda regulaarselt käsitsi.
- ☐ Kontrollige ja puhastage väljatõmbesüsteemi regulaarselt, et tagada selle võimalikult tõhus töö.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kogunenud tolm kunagi suruõhu toimel ei lenduks.

KEMIKAALID

- ☐ Asendage lahustipõhised pinnakattevahendid ja liimid vähem mürgiste pinnakattevahendite ja liimidega.
- ☐ Pindade katmisel ja liimimisel kasutage automaatsüsteeme.
- ☐ Õpetage töötajatele ohtlike kemikaalide ohutut käsitsemist.

MÜRA JA VIBRATSIOON

- ☐ Alandage masinate mürataseta mitmesuguste meetmete abil (müra piiramine tekkekohas).
- ☐ Alandage mürataseta isoleerimise, blokeerimise, kõrvalejuhtimise ja absorbeerimise abil (müra piiramine levikul).
- ☐ Kasutage seadmetel vibratsiooniisolaatoreid või -summuteid.
- ☐ Piirake vibreeriva tööriista kasutamise kestust.
- ☐ Võimaldage vibratsiooniallika lähedal töötavatel inimestel teha iga tunni aja tagant 10 – 15-minutilise pause.

TERVISERISK

- ☐ Harige töötajaid pidevalt tööga seotud riskide ja tervisliku elustiili osas.
- ☐ Kontrollige korrapäraselt töötajate tervist, võttes arvesse töökohaga seotud terviseriske.
- ☐ Võimaldage pause tegemist ning sobivat töö ja puhkuse režiimi.

Kontroll-loend: Autoremont

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmlemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
Kas tasaseid pindu (põrandat, vaatluskanalit jms) puhastatakse regulaarselt?	☐	☒
Kas töötajad on kohustatud töökohta koristama?	☐	☒
Kas tasased pinnad (põrand, töökoja vaatluskanal) on kasutatavate ainete (näiteks õli, diislikütus, bensiin) suhtes värvikindlad?	☐	☒
Kas kasutatavat õli (vana ja uut) hoitakse selleks ettenähtud mahutites?	☐	☒
Kas vaatluskanali trepp on libisemist takistavast materjalist?	☐	☒
Kas töötajad kannavad mittelibisevaid jalatseid?	☐	☒
Kas platvormide lahtistes äärtes on kaitsereekingud?	☐	☒
Kas töötajatel on keelatud astuda piduristendi rullikutele?	☐	☒
Kas töötajatel on keelatud seista ülestõstetud sõiduki all?	☐	☒
Kas vaatluskanal kaetakse pärast tööd ohutult?	☐	☒
Kas vaatluskanal on kukkumise vältimiseks piisavalt selgelt tähistatud või piiratud tōketega?	☐	☒
Kas mõni töötaja töötab kitsastes oludes?	☒	☐
Kas kitsastes oludes on heli- ja muud signaalid (näiteks mõõteseadmed) märgatavad?	☐	☒
Kas tööriistade jaoks on olemas kindel koht?	☐	☒
Kas töökotta sissesõidu on olemas tähistatud teed (näiteks põrandal)?	☐	☒
Kas diagnostikastendile peale- ja mahaõitmisel on olemas ohutusjuhend?	☐	☒
Kas keretööde (näiteks keevitamise, lihvimise, värvimise) jaoks on olemas meetmed vigastuste vältimiseks?	☐	☒
Kas monteerimistöode (kere, mootor) jaoks on olemas kindlad ohutuseeskirjad?	☐	☒
Kas bensiinipaakidega töötamise (näiteks parandamise) jaoks on olemas kindlad ohutuseeskirjad?	☐	☒
Kas sõiduki lahtiste osade kukkumise vältimiseks (näiteks auto tõstmisel) on olemas kindlad liikumisskeemid või kaitsemeetmed?	☐	☒
Kas on olemas kaitsepiirded, mis takistavad töötaja kokkupuutumist liikuvate osadega (näiteks ratta tasakaalustamisel)?	☐	☒
Kas selleks, et vältida töötajate kaasahaaramist liikuvate osade poolt (näiteks mootori paigaldamisel), on võetud meetmeid?	☐	☒
Kas töökoja ust on võimalik kinnitada avatud asendisse, et see kogemata ei sulguks (näiteks autode sisse või välja sõitmisel tekkinud tuuletõmbuse mõjul)?	☐	☒
Kas on olemas korralduslikke ja tehnilisi meetmeid tule ja kuumuse vältimiseks, näiteks siis, kui auto värv kuivab?	☐	☒
Kas on olemas juhised tulekahju vältimiseks akude hoiuruumis?	☐	☒
Kas on rakendatud meetmeid plahvatuse vältimiseks akude laadimisel?	☐	☒
Kas on olemas meetmed elektriseadmete kaitsmiseks vee eest?	☐	☒

KÜSIMUS

Kas tolmu ja muude osakestega kokkupuutumise vältimiseks või vähendamiseks (näiteks lihvimisel, keevitamisel, värvimisel) on kasutusel sobivad meetmed?

Kas valgustus vaatluskanalis on visuaalsete ülesannete täitmiseks sobiv?

Kas temperatuur töökojas on töötamiseks sobiv nii talvel kui ka suvel?

Kas ventilatsioon on piisav vaatluskanalis töötamiseks (näiteks keevitamiseks, lihvimiseks)?

Kas töötajatel on töö jaoks sobivad võimed ja oskused?

JAH	EI
☐	☒
☐	☒
☐	☒
☐	☒
☐	☒

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

- ☐ Hoidke tasased pinnad, nagu põrand, vaatluskanal jm, ohutu ja mittelibedana; koristage tööpiirkonda regulaarselt.
- ☐ Koristage eriti põhjalikult pärast lihvimis- või värvimistöid.
- ☐ Kasutage tasasel pindadel sobivaid kattematerjale (mis ei ima vedelikke).
- ☐ Järgige tööeeskirju õli mahutist välja valamisel ja kasutatud õli kogumisel selleks ettenähtud mahutisse; koristage õli põrandalt.
- ☐ Kasutage libisemiskindlaid kaitsejalatseid.
- ☐ Katke vaatluskanalisse viivad astmed libisemist takistava materjaliga.
- ☐ Ärge astuge piduristendi rullikutele. Pidurite kontrollimise ajal hoidke stendist eemale.
- ☐ Ärge viibige üles tõstetud sõiduki all.
- ☐ Ärge minge töökoja suletud vaatluskanalisse.
- ☐ Pärast töö lõppu katke töökoja vaatluskanalid kinni.
- ☐ Hoidke kaablid ning hüdraulika- ja suruõhuvoolikut käiguteedelt eemal.
- ☐ Määrake tööriistade jaoks kindlad kohad, mida kasutatakse nii töö ajal ja pärast seda.
- ☐ Tähistage autode sõiduteed ja esemete teisaldamisteed (näiteks põrandale).
- ☐ Tagage autotõstuki tõstelattide õige paigaldus ja juhtimine; hoidke käed eemal liikuvatest osadest.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõiki töid teeksid hea väljaõppega töötajad ja et järgitaks kõiki ohutusmenetlusi.
- ☐ Akudega töötamisel kasutage üksnes tunnustatud ohutusvahendeid.
- ☐ Paigaldage mitmesuguste plahvatusohtlike auru-õhusegude ja vedeliku-õhusegude tekkimise vältimiseks korralik ventilatsioon. Ohupiirkondades peab olema suitsetamine rangelt keelatud.
- ☐ Kaitske kõiki elektriseadmeid niiskuse ja vee eest.
- ☐ Varustage töötajad vajalike isikukaitsevahenditega (kaitsekindad, respiraatorid, kaitsejalatsid).
- ☐ Ohtlike aurude kõrvaldamiseks kasutage tõhusat ventilatsiooni- ja väljatõmbesüsteemi; kui sellest ei piisa, tuleb kasutada sobivaid isikukaitsevahendeid.
- ☐ Paigaldage vaatluskanalisse sobiv valgustus.
- ☐ Sobivate töötingimuste tagamiseks varustage kogu tööpiirkond kütte- ja/või jahutusseadmetega.
- ☐ Kontrollige regulaarselt töötajate tervist.

Kontroll-loend: Põllumajandus

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
MASINAD JA SEADMED		
Kas kõik töötajad on saanud kasutatavate masinate ja seadmetega ohutuks töötamiseks asjakohase väljaõppe?	☐	☒
Kas jõusiirdevõllide ning muude masinate ja seadmete kaitseseadised on paigaldatud ja kas need on heas korras?	☐	☒
Kas ülestõstetud seadme all töötamisel hoiavad seadet üleval KAKS teineteisest sõltumatut vahendit?	☐	☒
Kas traktori rataste ohutuks vahetamiseks on olemas sobivad vahendid ja kas neid kasutatakse?	☐	☒
Kas puidutöötamiseks kasutataval ketassael on olemas lõhestusnuga ja kaitseadised, nagu tõukepulk või tõukeklots?	☐	☒
Kas keevitusseadmetel on olemas kõik vajalikud kaitseadised ja kas seadmeid hooldatakse õigesti?	☐	☒
Kas kettsaega töötamisel kasutatakse sobivaid isikukaitsevahendeid (nagu kaitsepüksid, saapad, kindad ning näokaitse ja kuulmiskaitsemetega kiiver)?	☐	☒
Kas ohutu töötamise juhised on kättesaadavad?	☐	☒
Kas töövahendeid kontrollitakse regulaarselt?	☐	☒
TRANSPORT JA LIIKURMASINAD		
Kas kõik sõidukite ning kahvel- ja teleskooptõstukite juhid on saanud nende masinatega ohutu töötamise väljaõppe?	☐	☒
Kas kahvel- ja teleskooptõstukite ning nende osi kontrollib regulaarselt pädev asutus?	☐	☒
Kas majandi õu on sõidukite ohutuks liiklemiseks sobivalt kujundatud?	☐	☒
Kas traktorite sõidu- ja käsipidureid hooldatakse ja kontrollitakse regulaarselt?	☐	☒
Kas haagiste pidurid töötavad korralikult ja kas neid saab kasutada traktori juhiistmelt?	☐	☒
Kas kontrollitakse regulaarselt, et haakerauad ja rippmehhanismid ei oleks kulunud?	☐	☒
Kas kaadumisohtlikes masinates on olemas turvavööd ja kas neid kasutatakse?	☐	☒
Kas vanadel traktoritel on olemas turvakaar või turvakabiin?	☐	☒
Kas vanade kabiinide või turvakaarte tugevust ja roosteaset kontrollitakse?	☐	☒
Kas esi-, suuna-, piduri- ja tagatuled töötavad korralikult?	☐	☒
Kas kõigil liikurmasinatel on olemas tahavaatepeeglid ja kas neid hooldatakse ja hoitakse puhtana?	☐	☒
Kas kõrgepingeliinide lähedal töötamisel on tagatud ohutus?	☐	☒

KÜSIMUS

KÕRGUS

Kas kõrgtööl (hooned, masinad, seadmed, hoidlad) on tagatud ohutus?

Kas kõik redelid on töökorras, raskesti tööks sobivad ja kas neid hoitakse tööde vaheajal ohutus kohas?

Kas kõrgtööl rakendatakse redeli püsivuse kindlustamiseks ettevaatusabinõusid?

Kas kõrgel asuvatele töökohtadele pääsemiseks on kaalutud ka redelist ohutamate vahendite kasutamist?

Kas heinapallikuhjade paiknemine, ladumine ja mahavõtmine on ohutu?

TAIMEKAITSEVAHENDID

Kas kõiki taimekaitsevahendeid hoiustatakse nõuetekohaselt?

Kas taimekaitsevahenditega töötavaid inimesi koolitatakse regulaarselt?

Kas taimekaitsevahenditest tulenevat ohtu töötajate ja teiste inimeste tervisele on hinnatud ja kas on rakendatud piiranguid?

Kas taimekaitsevahenditega töötamisel kasutatakse sobivaid isikukaitsevahendeid?

Kas taimekaitsevahendeid kasutatakse keskkonnahoidlikul viisil?

LAPSED

Kas laste juurdepääs ohtlikesse kohtadesse (töökohad, sõidukite liikumisteed, kõrged kohad, vedelike hoiuruumid, ohtlikud loomad jms) on välistatud?

Kas on minimeeritud võimalust, et lapsed põhjustavad tulekahju?

Kas lapsi on ohtude eest hoiatud?

Kas noorte töötajate kohta kehtivaid nõudeid järgitakse?

LOOMAD

Kas ohtlike loomade (näiteks pullid, sead, hobused, koerad) pidamiseks on rajatud suletud ala?

Kas suletud ala hoitakse korras ja kas loomadele ligipääs on välistatud?

Kas loomadega töötamisel kasutatakse loomade hooldamiseks ja juhtimiseks sobivaid vahendeid?

Kas loomade transportimiseks on olemas sobivad vahendid ja kas need on heas korras?

BIOLOOGILISED OHUTEGURID

Kas majandis leidub bioloogilisi ohutegureid (taimed, loomad, loomsed ained, orgaaniline tolm, jäätmed jms)?

Kas bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutumise riski on piiratud või vähendatud?

Kas bioloogiliste ohuteguritega töötamisel on tagatud ohutus?

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
VEDELIKE HOIUSTAMINE		
Kas hoiukohad on korralikult taraga piiratud? Kas tarad on heas korras?	☐	☒
Kas maa-alustel hoidlatel ja mahutitel on olemas sobivad katted ja kas need on heas korras?	☐	☒
Kas laadimisplatvormidele on paigaldatud sobivad piirded?	☐	☒
Kas on olemas korralikud hoiatusmärgid?	☐	☒
KUIVAINED		
Kas kuivainetega (teravili, väetised, liiv jms) töötamisel on tagatud ohutus?	☐	☒
Kas juurdepääs teraviljahoidlatesse on takistatud?	☐	☒
BIOGAAS		
Kas majandis on kohti, kus võib tekkida ja koguneda biogaas (näiteks lägamahutid, loomade või jäätmete hoiuruumid, kaevud jms)?	☒	☐
Kas juurdepääs sellistele kohtadele on takistatud?	☐	☒
Kas kasutatakse tulekaitsemeetmeid?	☐	☒
Kas sellistes ohtlikes kohtades on töötamise ohutus tagatud?	☐	☒
ILM		
Kas töötajad on kaitstud kõrgete ja madalate temperatuuride, otsese päikesekiirguse, vihma ja tugeva tuule eest?	☐	☒

MÄRKMED ▶

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

KÕIK OHUTEGURID

☐ Kindlustage töötajate teavitamine, juhendamine ja väljaõpe.

MASINAD JA SEADMED

- ☐ Jälgige, et masinaid ja seadmeid kasutaksid vastava väljaõppe saanud ja selleks volitatud töötajad.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõik jõusiirdevõllide kaitsed ja muud masinate ja seadmete kaitseseadised oleksid paigaldatud ja et need oleksid heas korras.
- ☐ Hankige kergesti kasutatavaid lisavahendeid – tugesid, tõsteplokke, hüdraulilisi tungraudu jm – ülestõstetud seadmete üleval hoidmiseks.
- ☐ Kasutage traktori suurte tagarataste käsitlemiseks spetsiaalseid seadmeid, kahvel- vm tõstukeid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et ketassae lõhestusnuga oleks õigesti paigaldatud ning et kasutataks tõukepulki ja klotse.
- ☐ Hoidke keevitamiseseadmed heas korras ja kasutage sobivaid silmakaitseid.
- ☐ Kettsaega töötamisel kasutage sobivaid isikukaitsevahendeid.
- ☐ Kontrollige ja katsetage masinaid ja seadmeid regulaarselt.

TRANSPORT JA LIIKURMASINAD

- ☐ Hoolitsege selle eest, et sõidukite, kahvel- ja teleskooptõstukitega töötaksid asjakohase väljaõppe saanud ja selleks volitatud inimesed.
- ☐ Seadke majandi õues sisse ühesuunaline liikluskeem ning looge sõidukitele (näiteks veoautodele) kindel koht ümberpööramiseks; hoidke sõidukite ja inimeste liikumisteed lahus.
- ☐ Hooldage sõidupidureid, hooldage ja seadistage seisupidureid ning haagiste pidureid vastavalt tootja antud soovitudele.
- ☐ Kontrollige regulaarselt haakeraudu ja rippmehhanisme ning asendage kulunud osad uutega.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kadumisohtlikesse masinatesse oleks paigaldatud turvavööd ja et neid kasutataks.
- ☐ Varustage kõik traktorid turvakabiini ja turvakaarega ning kontrollige neid regulaarselt.
- ☐ Kontrollige regulaarselt tõsteseadmete kõiki osi.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et oleks olemas välis- ja sisetahavaatepeeglid ning et need oleksid heas korras.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et kõigil traktoritel ja haagistel oleksid terved, korralikult töötavad suuna- jm tuled ning et neid hoitaks puhtana.
- ☐ Kindlustage elektriõhuliinide lähedal ohutu töötamine.
- ☐ Koostage kaart majandi territooriumil olevate õhuliinide asukoha ja nende kõrguse kohta.

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

KÕRGUS

- ☐ Võimaluse korral vältige erineva kõrgusega alasid.
- ☐ Piirake ohtlikud alad sobiliku taraga ja hoidke see heas korras.
- ☐ Paigaldage vajalikesse kohtadesse hoiatusmärgid.
- ☐ Kasutage töökindlaid redeleid; fikseerige redelid nii, et need ei liiguks.
- ☐ Hoidke redeleid ohutus ja lastele kättesaamatus paigas.
- ☐ Kõrgtöödel kasutage sobiva kujuga platvorme, juhul kui kahvel- jm tõstukite kasutamine on võimalik.
- ☐ Kasutage tõstetavaid tööplatvorme, korvtõstukeid, tornellinguid vms vahendeid (kunagi ei tohiks tööplatvormina kasutada viljakorve ega kartulikaste).
- ☐ Laduge ja lammutage heinakuhjasid loogilises järjekorras, et vältida kuhjade ümberkukkumist.

TAIMEKAITSEVAHENDID

- ☐ Kõrvaldage vajadus taimekaitsevahendite järele.
- ☐ Kasutage tervisele vähem ohtlikke tooteid.
- ☐ Puhastage pihustid hoolikalt pärast kasutamist. Puhastamist tuleks toimetada kaevudest, lastest ja loomadest eemal.
- ☐ Kasutage õigeid isikukaitsevahendeid.
- ☐ Hoiustage taimekaitsevahendid sobivas hoidlas, mis on kaitstud lubamatu sissepääsu eest ja tähistatud selgesti mõistetava hoiatusmärgiga.

LAPSED

- ☐ Hoidke lapsed eemal põllumajandustöödest ja tööga seotud liiklusest.
- ☐ Rajage korralike piiretega mänguplats.
- ☐ Peatage töö, kui tööpiirkonda satub mõni järelevalveta laps, viige laps tööpiirkonnast eemale.
- ☐ Paigaldage ohtlikesse kohtadesse hoiatusmärgid ja selgitage lastele nende tähendust.
- ☐ Teavitage lapsi võimalikest ohtudest ja kohtadest, kuhu nad minna ei tohi.
- ☐ Teavitage, koolitage ja juhendage noori töötajaid ning valvake nende järele.

LOOMAD

- ☐ Söötke loomi regulaarselt.
- ☐ Looge loomadele sobivad suletud alad ja hoolitsege nende korrasoleku eest.
- ☐ Paigaldage vajalikesse kohtadesse hoiatusmärgid.
- ☐ Valige loomade hooldamise ja juhtimise jaoks sobivad vahendid ja kasutage neid õigesti.
- ☐ Valige loomade transportimiseks sobivad vahendid ja hoidke need heas korras.

BIOLOOGILISED OHUTEGURID

- ☐ Kõrvaldage bioloogilise ohu allikad.
- ☐ Vältige inimeste kokkupuutumist ohuallikatega.
- ☐ Piirake ohtlikud alad taraga ning hoolitsege tarade korrasoleku eest.
- ☐ Paigaldage vajalikesse kohtadesse hoiatusmärgid.
- ☐ Desinfitseerige.
- ☐ Vaktsineerige töötajad.
- ☐ Hoolitsege tööhügieeni eest.
- ☐ Kasutage õigeid isikukaitsevahendeid.
- ☐ Kontrollige töötajate tervist regulaarselt.

VEDELIKE SÄILITAMINE

- ☐ Piirake hoiualad sobiva taraga ning hoolitsege tarade korrasoleku eest.
- ☐ Hoolitsege maa-aluste hoidlate ja mahutite katete korrasoleku eest.
- ☐ Hoolitsege platvormide piirete korrasoleku eest.
- ☐ Paigaldage vajalikesse kohtadesse hoiatusmärgid.

KUIVAINED

- ☐ Võtke meetmed, mis takistavad pääsu teraviljahoidlatesse.
- ☐ Paigaldage vajalikesse kohtadesse hoiatusmärgid.
- ☐ Kasutage juuresviibijate hoiatamiseks valgus- ja helisignaale.
- ☐ Ärge lubage töökohta kõrvalisi inimesi.

BIOGAAS

- ☐ Kõrvaldage biogaasi allikad.
- ☐ Vältige süüteallikaid või kõrvaldage need.
- ☐ Kasutage ohtlikes piirkondades sobivat ventilatsiooni.
- ☐ Piirake ohtlikud alad taraga ja hoolitsege tarade korrasoleku eest.
- ☐ Rakendage tulekaitsemeetmeid.
- ☐ Paigaldage hoiatusmärke.
- ☐ Vältige ohtlikes piirkondades üksinda töötamist.

ILM

- ☐ Ohtliku ilmaga peatage töö.
- ☐ Looge varjualused, kus oleks vett, saaks ennast soojendada ja kuivatada.
- ☐ Piirake väljas töötamise aega.
- ☐ Kasutage sobivat kaitseriietust.

Kontroll-loend: Väikesed karjäärid

A-osa: Kas töökohas esineb nimetatud ohutegur?

JAH – kui te olete märkinud loendis vähemalt ühe küsimuse vastuseks märgiga tähistatud variandi
Pidage meeles, et loend ei sisalda ohuteguri ilmnemise kõiki võimalikke juhte.

KÜSIMUS	JAH	EI
MAALIHKED		
Kas karjääri nõlvadelt võivad materjalid, kivimid vm alla variseda?		
Kas mõned kaevandid on tähistamata ja valveta?		
Kas mõni esi, kaevandi sein või kaevand on kindlustamata?		
Kas töö tagajärjel võib tekkida mõnel eel, küljel või astangul toestamata eendeid või süvendeid?		
Kas mineraalide või katendi käsitsi kaevandamine toimub üheaegselt karjääri kahel astangul?		
Kas ee olukord muutub töö jooksul järsult?		
Kas töökohtade juurde viivad transporditeed on ohustatud, näiteks kivimite varisemise tõttu?		
Kas karjääri esi või külgein on kõrgem kui 1,5 meetrit ja korralikult toestamata?		
VESI		
Kas karjääris on veega seotud ohte?		
Kas kaevandite lähedal on pealmaakaevandamisega mitte seotud veehoidlaid?		
Kas vee vabapinda kontrollitakse vähemalt kord kuue kuu jooksul?		
Kas lähedal asuvast jõest või tiigist võib vesi sattuda karjääri?		
Kas pääseteed on tähistatud?		
Kas kraavid on ummistunud?		
Kas päevane sademete hulk võib olla suurem kui pumpade jõudlus 36 tunni jooksul?		
Kas vee sissevool kaevanditest on suurem kui pumpade jõudlus 24 tunni jooksul?		
TRANSPORT		
Kas töötajad liiguvad konveieriteedel või kas nende tee ristub konveieriteedega?		
Kas kaevandite kalle on suurem kui 4°?		
Kas mõne laadimis- vm masina hiivaärasti võib liikuda juhikabiini kohal?		
Kas töötajad võivad jääda sõidukitele ette?		

KÜSIMUS

LÕHKEAINED JA LÕHKAMINE

	JAH	EI
Kas karjääris kasutatakse lõhkeaineid?		
Kas lõhkeaine hoiukohad võivad ohustada karjääri teisi rajatisi?		
Kas lõhkeaine hoiukohtade lähedal olevatel aladel leidub ohutegureid, mis võivad põhjustada plahvatust?		
Kas lõhkamisel esineb tõrkelaenguid?		
Kas lõhkeainet saab sisestada ummistunud lõhkeaukudesse?		
Kas lõhkeaukude laadimisel kasutatakse tööriistu, mis võivad tekitada sädemeid?		
Kas lõhkekoha lähedal hoitakse kasutamata lõhkeainet?		
Kas lõhkamise eel esineb signalisatsioonisüsteemis tõrkeid?		
Kas detonaatoreid ja lõhkeainet hoiustatakse või transporditakse koos?		
Kas pärast lõhkamist liiguvad tolm ja gaasid tööpiirkonna poole?		

MÄRKMED ▶

B-osa: Näited riski vähendamiseks kasutatavate ennetusmeetmete kohta

MAALIKED

- ☐ Varustage kaevandamisalad, puistanguvad, aherainepuistangud või ebastabiilsed astangud piiretega.
- ☐ Tähistage ohtlikud alad hoiatusmärkidega.
- ☐ Kaevamistöde ajal tagage astangute ja nõlvade sobiv kõrgus, võttes arvesse geoloogilisi tingimusi ja kivimi omadusi.
- ☐ Järskude kaevandiseinte asemel looge astangute (terrasside) süsteem.
- ☐ Hoidke lahtise pinnase või lagundatud kivimi nõlvad sellises kaldes, mis tagab nende stabiilsuse (mitte üle 45°).
- ☐ Kindlustage ja tähistage ohtlike seinte ülemised ja alumised servad.
- ☐ Vältige tingimata kõigi ete, külgede ja astangute sellist töötlemist, mis tekitab toestamata eendeid või süvendeid.
- ☐ Kaitske seinu ja külgeinu kaitsevõrkudega.
- ☐ Tehke mõõtmisi ohutust kohast.
- ☐ Võimaluse korral mõõtke ett suunaga ülevalt alla.
- ☐ Kasutage sobiva pikkuse ja konstruktsiooniga töötehaseid.
- ☐ Tehke karjääri ee seisundi pidevat järelvalvet.
- ☐ Hoidke katendit üksnes selleks ettenähtud kohtades, kaevandi servast vähemalt 3 m kaugusel.
- ☐ Kohtades, kus ee õonestamine on vältimatu, paigaldage piisavalt toestikke (näiteks tugevatest palkidest), et vältida eenduva materjali varisemist.

VESI

- ☐ Likvideerige (võimalusel) ebavajalikud veehoidlad.
- ☐ Võtke kaitsemeetmeid lähedalasuva vooluvee vastu.
- ☐ Kontrollige regulaarselt karjääri kuivendussüsteemi.
- ☐ Dispetšer määraku kindlaks pääseteed uputusohu korral töötamiskohast lahkumiseks.
- ☐ Korraldage kaevandamine võimalikult suures ulatuses nii, et vesi voolaks ära loomulikul teel (näiteks madalamatele mahajäetud kaevaladele).
- ☐ Juhtige sissetulev vesi mööda nõlvu vee kogumiskohtadesse, et kaitsta karjääri nõlvu. Vajaduse korral paigaldage veekogumiskohtadesse pumbad.

TRANSPORT

- ☐ Valige ja rajage töötajatele konveierite kohal liikumiseks ohutud rajad.
- ☐ Varustage konveierid kaitseadistega, mis takistavad kaevandatud materjali mahakukkumist.
- ☐ Keelake vagonettide käsitsi transportimine kaevandites, mille kalle on suurem kui 4°.
- ☐ Transpordirühma töötajate jaoks tuleb seada sisse teabevahetuse ja signalisatsioonisüsteem.
- ☐ Määrake kindlaks, milliste seadmete kabiinides on töötajatel keelatud laadimise ajal viibida.
- ☐ Varustage laadimisplatvormid piiretega, mis takistavad vagonettide allaveeremist.
- ☐ Tehke rippteede kõite ja mehhanismide kontrollimine enne iga vahetuse algust kohustuslikuks.

LÕHKEAINED JA LÕHKAMINE

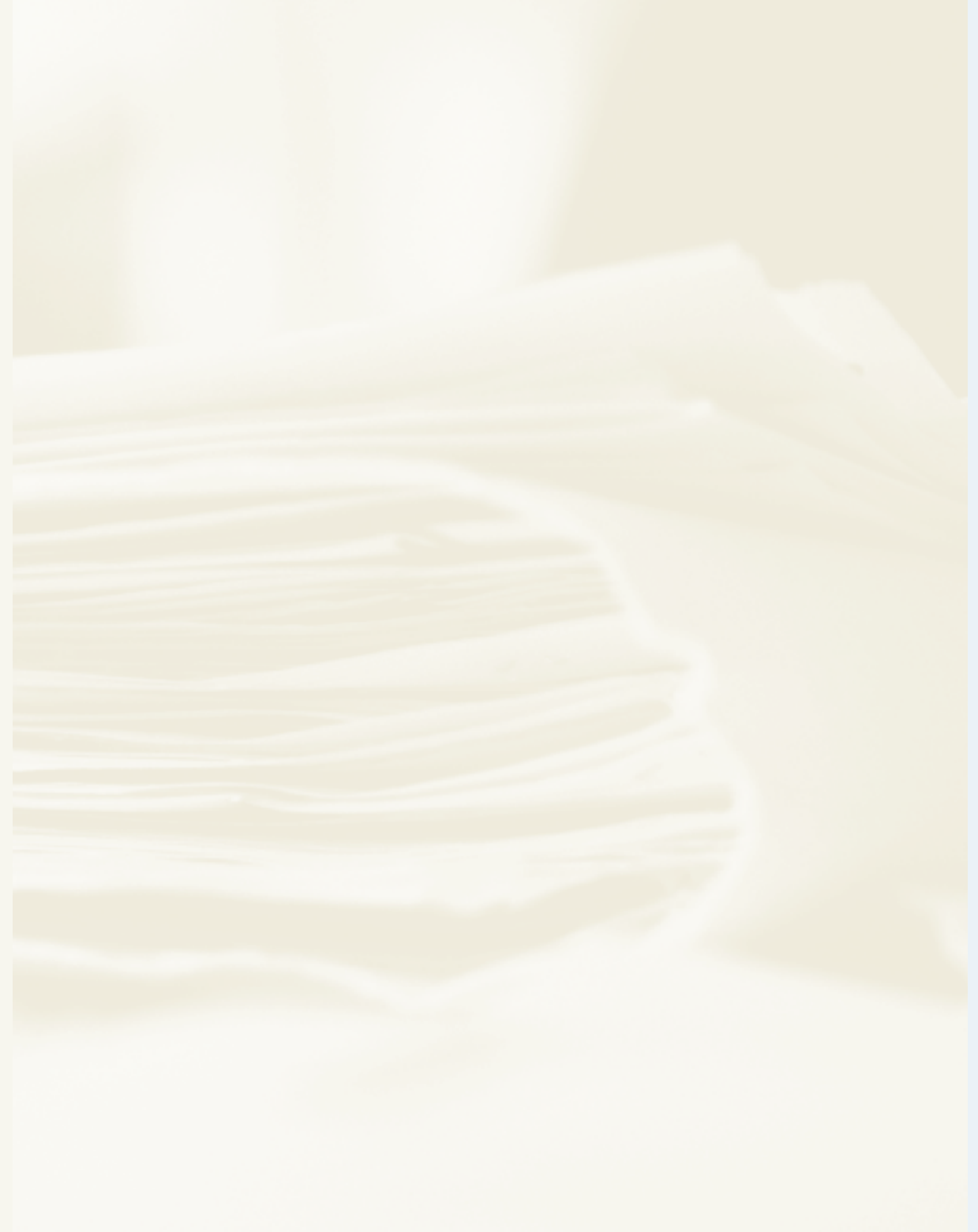
- ☐ Lõhkeaine hoiustamiseks mõeldud hooned tuleb ehitada mittesüttivast, tule- ja sädemekindlast materjalist.
- ☐ Kui lõhkeaine hoiuruumid on metallist, tuleb need maandada.
- ☐ Hoiuruumi ülemisse ja alumisse ossa tuleb rajada ventilatsiooniavad, et vältida niiskust ja ülemäära kuumust.
- ☐ Paigaldage hoiuruumide sisule viitavad hoiatusmärgid.
- ☐ Paigaldage asjakohased kaitseadised, et vältida kõrvaliste isikute sissepääs.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et detonaatoreid ei hoitaks koos lõhkeainega samas kohas, välja arvatud juhul, kui neid hoiustatakse erinevates ruumides.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et 10 m raadiuses lõhkeaine hoiuruumide ümber ei oleks prahti, põõsaid, kuivanud rohtu ega puid.
- ☐ Hoolitsege selle eest, et lõhkeainelaost 20 m raadiuses ei leiduks muid põlevaid aineid (näiteks bensiini, diislikütust).
- ☐ Hoolitsege selle eest, et pääs lõhkamiskohale oleks keelatud 30 minutit pärast iga plahvatust.
- ☐ Kontrollige, kas lõhkamisel esineb tõrkeid.
- ☐ Kontrollige, kas lõhkeaukudes on ummistusi, mida tuleks võimaluse korral puhastada.
- ☐ Mitte mingil tingimusel ei tohi lõhkeainet lõhkeauku jõuga suruda.
- ☐ Paigaldage lõhkeaine lõhkeauku üksnes sädemekindlate vahendite abil, näiteks bambusest või muust sarnasest materjalist laadimisvardaga.
- ☐ Topistamiseks kasutage peeneteralist liiva väikestes paberkottides või savist «nuudleid».
- ☐ Kasutamata lõhkeaine paigutage pärast laadimise lõpetamist ohutusse kohta nii ruttu kui võimalik.

MÄRKMED

MÄRKMED ▶

Kust saada täiendavat teavet?

Sotsiaalministeerium

Tööelu arengu osakond, Gonsiori 29, 15027 Tallinn, EESTI, Telefon: + 372 6269200; +372 6269190
Faks: +372 699 2209, e-post: ivar.raik@sm.ee, <http://www.sm.ee>

Tööinspeksioon

Gonsiori 29, 10147 Tallinn, EESTI, Telefon: +372 626 9400, Faks: +372 626 9404, e-post: ti@ti.ee, <http://www.ti.ee>

Tervishoiuamet

Töötervishoiu osakond, Gonsiori 29, 15157 Tallinn, EESTI, Telefon: +372 650 9866, Faks: +372 650 9844
e-post: info@tervishoiuamet.ee, <http://www.tervishoiuamet.ee>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Euroinfo keskus, Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn, EESTI, e-post: euroinfo@koda.ee, <http://www.koda.ee>

<http://hwi.osha.europa.eu>

ÜHESKOOS
AASTAST 1957